

Salud

2

List csl. dobrovolníku ve Španělsku

DO VITEZNYCH BOJU
V ROCE 1938

za demokracii
proti fašismu

za svobodu všech národů světa!

OBSAH:

CENA ČÍSLA

1 peseta
Kč
1 frank

Teruel, prislib do Nového roku ♦ Náš pomník Jozkovi Májkovi ♦ Pod praporem T. G. M. ♦ Dimitrovci oslavili levantské vítězství ♦ O totální válce ♦ Inspektor Interbrigád Gallo o našich ukolech ♦ Prenasledovanie katolíkov vo Španielsku ♦ Gottwaldova baterie na oddychu ♦ Erenburg o silentsvi z kulometu ♦ O predpokladech vítězství ve Španělsku ♦ Politický pohled do světa ♦ Mira Holzbachová tancí pro děti Španělska ♦ a jiné články, dopisy, poznámky a mnoho obrázků.

ADRESA:

REDACCIÓN «SALUD»
Passeig Méndez Vigo, 5
BARCELONA IV.
ESPAÑA.

ŠPANEĽSKO, V PROSINCI 1937

TERUEL, OTEVŘENÁ BRÁNA

Téměř po celé dva měsíce po republikánských úspěších na Aragoně a po pádu Severu, intervenční armády ve Francových službách soustřeďovaly své úsilí na velkou, rozhodující ofenzivu. Nebyla to pouze dumyslná, v celém světě organizovaná goebbelsovská propaganda, která vstupovala veřejnosti přesvědčení, že se blíží nebezpečná chvíle Republiky. Po obsazení Asturska uvolnily se četné fasistické síly, které mohly být vrženy k tvrdému úderu na některou ze středních front.

Různé vážné okolnosti nasvědčovaly o plánech fasistického náporu hlavně na ose Teruel-Castellón de la Plana. Zde mezi vysunutým klímem mocné pevnosti a Středozemním mořem je síje spojující republikánské vnitrozemí s Katalánskem, široká sotva něco přes 100 km. Proseknout tento pás a vzájemně izolovat obe oblasti by bylo primým ohrožením další bojovnosti Republiky, uvázli-li se fasis-

tické pirátství v Středozemním moři a sebevraždná politika Velké Británie a Francie.

Tu, na této síji se projevovaly ofensivní plány fasistických invazí konkrétně: téměř denně byla pobřežní místa mezi Benicarlo a Sagunto bombardována fasistickým letectvem a podezřele tu krížíící a přistavěné ostřelující bitevní lode svědčily o přípravách na vylovení fasistických sil někde u Castellonu nebo Sagunta, které by měly přerušit valencijsko-barcelonskou silnici, zatím co jihoaragonská, teruelská armáda by pochodovala k stycným bodům. Plán zejména v zime- kdy more je neklidné a teruelské hory pokryty sněhem a zahaleny mrazivým nečasem — hodne odvážný, ale nepochybně připravený.

Dobytí Teruelu velkolepým útokem republikánských sil, za nepředstavitelné těžkých povětrnostních a terenních podmínek, znamená úspěch, jehož následky brzy se dostaví.

Teruel, celkový pohled

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

Za nejkruťejší zimy
vyráží republikánská
armáda k úderu
(1) Ministr národní
obrany Prieto v
předních liniích sleduje
průběh boje
(2) Po necelém týdnu
vojáci Lidové armády
vstupují do města
(3) S pomocí tanků
postupují k hnízdům
fasistického odporu
(4) a v ambulancích
(5) odvozí raněné
fasistické vojáky. Podpí-
vojíce (6) a v kočár-

Pokusme se, vyjmenovat nejdůležitější momenty teruelského vítězství.

1. Francův strategický, o Teruel a Mallorcu opřený plán, prorazit valencijsko-barcelonskou silnici, byl zmařen; současně

2. do všech fasistických ofensivních a nástupních plánů byl vnesen takový zmatek, že Franco pry odložil ofenzivu ohlášenou a připravovanou na předvánoční týden, na jaro a žádal své spojence o další divise.

3. Přípravy a operace byly provedeny, aniž kdo přímo nezasvečený ve Španělsku a v zahraničí něco byl tušil. Kdo zná průvodní zjevy dosavadních bojů, ví jaký je to pokrok.

4. Útok byl proveden za největší zimy a vánic, stridáných lijáků, v jednom nepřetržitém proudu, ve dne v noci.

5. Útok na Teruel byl proveden výhradně španělskými brigádami, namnoze nováčky, bez bezprostřední účasti Mezinárodních brigád. Je to nejkrásnější důkaz mohutné a stále rostoucí ofenzivní síly španělské Lidové armády, svědectví toho, že za puřruhého roku byla zde bez válečných zkušeností, z nadšení a obětavosti řádu přímo vydupaná ze země přes milionová armáda, schopná bleskurýchlych přesunů a překvapujících úderů, schopná dobýt nejtežších pevností, uplatnit nejnovější taktické zkušenosti.

6. Teruel je přirozená pevnost na náhorní rovině, se všech stran chráněná příkrými horami a přístupná pouze několika silnicemi, vinoucími se v roklovitých, hlubokých údolích. Je to pevnost historicky slavná zejména proto, že nikdy předtím nebyla dobyta vnějším útokem. Teruel zlomil Napoleonovu invazi, a povstaletci generálové dalším opevněním učinili z něj nebezpečnou výsypu ve východním Španělsku.

7. Dobyté město je střediskem důležité zemědělské oblasti, zejména reparské. V Condu, námi dobytém je velký cukrovar; okres produkuje hodně obilnin, zemědělskou, dobytka.

8. Osvobozením teruelského klínu byla vyproštěna z nepřátelské moci silnice vedoucí z Barcelony-Tarragony přes Alcañiz-Teruel-Cuencu-Alcalá de Henares na Madrid, čím se styk Katalánska s centrální frontou podstatně ulehčí a zároveň uvolněním levantské silnice ze Sagunta umožní rychlé zásobování aragonské fronty.

Prosincové vítězství u Teruelu je nadovšetko nezměrným vnitro — a zahraničněpolitickým úspěchem. V republikánském území neobyčejně pozvedlo vítěznou perspektivu, kdežto u fasistu se s Teruelem zhroutila víra v nedobytnost jejich pevností, a ideologie alcazaru je jednou provždy ta tam. A celému světu musí být nyní jasno, že španělský lid stojí pevně za republikánskou obranou a že svému rozhodnutí a vůli zvítězit dal reálný vojenský výraz, už nyní schopný mohutných úderů a proniknutí duchem vítězství. Teruel musel dát světu důkaz toho, že španělský lid se nikdy nevzdá, ale určité zvítězí, i když mezinárodní fasismus už zase jednou chtěl triumfovat a mnozí naši přátelé v zahraničí podlehlí depresi a zalamovali rukama. Teruel svou strategickou polohou a morálním triumfem otvírá nám cestu ke konečnému vítězství. Na této cestě budeme muset resit ještě mnoho těžkých vojenských, politických a hospodářských problémů. Ale Teruel a všechno co se kolem něho sbešlo dávají nám sílu i návod: Útokem se všech stran jsme vzali tuto pevnost, houzevnatou práci a útokem dobyjeme všechny ostatní a rozresíme problémy.

Teruel je heslem a otevřenou branou k dalším vítězstvím.

cích odvážející
staré lidi (7) a v armádních kamionech
evakuující civilní
obyvatelstvo (8) vo-
jáci lidové armády
vyvádí zajaté vudce
falangistické mláde-
že (9) a zajatce
(10) ze světa lží o
"barbarských", "rus-
ké invazi" republi-
kánského vojska,
kterými byli stváni
do boju proti své
vlastní zemi a vlast-
nímu lidu.

(7)

(8)

(10)

(6)

VZÁCNÝ ČLOVEK

JOZKO
MÁJEK

A BOJOVNÍK

† 23. 11. 1936
pri obrane Madridu

Thaelmannov batalion nastupuje nad Chinchonom.

Nad Jaramou objavujú sa už tanky.

20. novembra v Quinte u El Parda /Májek, Holdos, Obrhel./

Vzácný snímok: Májek a Obrhel v nekrutom teréne zdržujú nepriateľský útok. Brno v pravo od nich bolo krátko predtým zasiahnuté granátom a hrozilo spadnúť.

POZNALI sme sa pred viac ako 6 rokmi. Kamarátstvo uzavreté pri preskakovaní líkavského jarku malo hlbší základ, než sme si to vtedy obdivovali myslieť. O Jozkovi Májkovi do toho času počul som často hovoriť, občasne v súvisi s jeho upovedomením tým postojom a jasným zaujimaním stanoviska k veciam a udalostiam. Jedno, či sa tieto odohrávaly na ružomberskom gymnáziu medzi študentami, medzi chlapcami a dievčatami v «Orle», alebo či sa dialy v okolí ústredných postáv Hlinkovej ľudovej strany a jej roznych organizácií. A mohlo sa stať niečo i vyznamu svetového, on, na rozdiel od druhých, mal už v svojich študentských rokoch schopnosť a odvahu, hodnotiť to i politicky a usudzovať o dosledkoch. Bystry, pekne urastený a vesele chlapec, získal si sympatie všetkých. Mladých, ako bol on,

mladších a aj celkom starých. Jozka Májka mali radi nielen tí, medzi ktorými pracoval politicky v katolíckych organizáciách, na kultúrnych podnikoch, tí s ktorými si zaspieval i zatancoval, ale nemal vari protivníka ani u ľudí iného politického presvedčenia alebo sociálneho postavenia. Preto majú na neho dnes len najlepšie vzpomienky i vkolínski alebo lúčanskí gazdovia s ich rodinami, fabrickí robotníci, ružomberskí úradníci a predovšetkým študenti. Preto? Odpoveď možno shrnúť v pár slov: pre jeho podchod k ľuďom, ktorým si ich podmaňoval. Snád ani sám nevediac o tom, získaval si ľudí, a pomer, ktorý mal k okoliu, náklonnosť k nemu len zosiloval. A keby sa ho vtedy bol kto pytal, koho alebo čo miluje, nebol by inak odvetil, než že celý svet — život, bárs cítil sám na sebe všetky jeho tarchy, ústrky a krivdy. O príčinách týchto bolavých stránok hlboko uvažoval, lež staval sa odhodlane i za ich odstránenie. Nedbal, že takýto postoj mu škodil u ľudí a inšancií, na ktorých záviselo jeho postavenie i ďalší vyvoj. Byvali ružomberskí gymnazisti — jeho vtedajší kolegovia — a i ziaci iných tried pamätajú sa iste dobre, ako pre pozornosť obracajúcu sa smerom, protiviacim sa názorom jeho niektorých reakcií profesorov, bol i trestaný. A bol by to dlhý rad podobných prípadov: za učiteľovania na biednom Vkolinci, v kosičke kadetke, u pluku v Lucenci a na koniec zase v Ružomberku v postavení úradníka Hlinkovej ľudovej banky a viacnásobného funkcionára, politického a kultúrneho pracovníka slovenských katolíkov.

Od toho času — bolo to asi pred 4 rokmi — kto si Jozka blízko všimol a snažil sa mu rozumieť, bol by prisiel nezvratne k názoru, že v ňom rastie nielen vzácný človek, ale i znamenitý politický pracovník. Pravda, časť kruhu, v ktorom žil, tá časť, ktorá prevádzajú naň nátlak v úmysle odvrátiť ho od nástupnej rovnice cesty, nedovoľovala mu ubírať sa touto úplne. Lenže Jozko Májek sa po nej vyvíjal, lebo názory u pozitívnych ľudí nedajú sa usmerňovať existenciou závislosťou. Ten čas bol obdobím hrubého nátlaku so strany jeho zamestnávateľa Hlinku, skrytých i otvorených, hrozieb a zámerneho teroru reakčnej skupiny okolo neho. Májek sa však nenechal zlomiť.

Jemný a citlivý chlapec trpel tým, mal ale toľko vnútornej sily, že nepodľahol, neuhnul a ani nepoložil prácu. Tak isto mal rád i ďalej zástupy dedinského a robotného sveta, ktoré sa vtedy este prepoziciávaly k presádzaniu necistých záujmov novej slovenskej panstvy. A aj dnu, v organizáciách, neprestal mať rád svoju prácu. Nielen prácu ale i tých, medzi ktorými pracoval a ktorí často pochybili. Každý nesprávny krok týchto sa ho bolestne dotknul, ale nikdy nevesal hlavu, neztratil nádeje. Presvedcal, nahliadal, odpúšťal.

Pohnuté udalosti Španielska v roku tisíc deväťsto tridsiatom siestom nasly ho už odhodlaného postaviť sa na najviac vysunuté miesto boja v týchto dejinných chvíľach. Jeho odchod na španielsky front bol určite pre mnohých prekvapením. Jemu samému bolo toto rozhodnutie niečím samozrejším. Tak samozrejším, ako dosledne a priama bola i cesta, ktorou dosiel k takémuto rozhodnutiu. Takto to i pred svojim odchodom sám postavil: Nie je to žiaden skok do niečoho nového, ale len pokračovanie po ceste na ktorej sa nachodíme.

A medzinárodný rychlík odviezol nás ku španielskej hranici. Z Ružomberka dvaja, v Chebu piati a na hranici vysypal nás vlak zástupy ľudí, dohovárajúcich sa vseliakymi jazykmi. Sme v transporte nemeckých emigrantov a v Albacete formuje sa z nás «Thaelmannov batalion». Vedeli sme dobre, na com sme. Rychlá organizácia, deň a noc montovanie gulometov, na to vymenenie siat za hodne podobné našim civilným a jedného novembrového dňa stáli sme pripravení k odchodu. Tomuto predchádzala rec André Martyho, generála Lukácsa, Ludviga Rennu, predstavenie veliteľov. Jedným z nich bol i Jozko Májek. Zástupca veliteľa gulometnej rotý «Edgar André» v «Thaelmannovom batalione». Predstúpil pred nastúpenú rotu a zdvihol zatiaľ past.

Si sme na medziský front. Posledné kilometre ideme v kamionoch. Noc pred zasadením do bitevnej línie, plníme gulometné pásy. Kamaráti majú také veci prvý raz v ruke. Málokto z nás bol vobec vojakom. Jozko Májek chodil, dozeral, pomáha, vysvetľuje. Je treba mať oči vsade. Este pred svitaním znovu nasedáme a o neďalší sme nedržnými brahami Jaramy, južne od Madridu. Pod nami a v boku strelba, trápi nás zvedavosť a nedokonalosť. S Jozka ale akoby tuná spadla celá tarcha starosti, je ani zasadený do tohoto prostredia. Vsade sa odráža pre svoje bojové chovenia. Vesely, usmieva sa, obchádza. Okrem neho sme boli v batalione este dvaja chlapci z Československa. Má nás vzdy na očiach.

K večeru sme pred «Anjelským vrskom», na ktorý sa utiahli z jaramského údolia vytlaceni fasisti. Pred útokom na hrady tohoto starého kláštora sa u nás zastavil.

— Kolko máte nábojov?

— Po dvesto.

— Málo, herte viac a vyhádzte radšej z rucksakov tie smeti. Možu urobiť protiútok. Strielajte dobre.

Jeho hrob na Palacete de Moncloa v madridskom Univerzitnom meste.

Jozkovi Májkovi na hrob veniec Janka Kralá

Pokým sablo v hrsti mám
vitaza v svele neznám
prebijem sádcu mraky,
cez more, cez oblaky.

Ak viac sa prebít nemôžem
tak zhltni ma čierna zem
nedávaj ma v okovy
na potupu vrahovi.

Radšej zhytiem na poli
akoby žil v nevoli,
milsia mi tá mohyla
dobre sa mi, má milá.

Tam kde nít milosti
ani jej nehadať,
bez biedy, bez boja
vítazstva nikakaj!

Toho dňa, keď pod Madridom fasistickou zbraňou, ktorej zehná Andrej Hlinka, padol nás Jozka Májek, ztratili sme mnoho. A po zpráve o jeho smrti začal sa on len oceňovať. Ved Jozko Májek bol jedným z nádejí slovenského národa. Dôvera samého Andreja Hlinku a okolnosť, že bol obľúbený medzi mládežou vobec, známy a milovaný dedinským ľudom a verejnosťou, boli dôvody prečo bol Hlinkom dosadený do celných funkcií slovenského «autonomistického» a katolíckeho hnutia. Reakční slovenskí páni sa v Jozkovi sklámali. Nesklamal sa však v ňom slovenský ľud. Jozko Májek vzdy dosledne odmietal a odsudzoval protiludovú politiku samotného Andreja Hlinku, Sidora a im podobných, a keď slo o to, prejavil cin, siel ta, kde ho pos. Srdce slovenského ľudu, do boja za slobodu cudzimi a vlastnými utlačateľmi ohrozeného národa. Siel sa íť za slobodu a jasnú budúcnosť svojho slovenského národa, o ktorej sa rozhoduje dnes na španielskych frontoch. Tam, na Palacete de Moncloa, v symbolickom susedstve s jedným rakúskym a riskonemeckým spolubojovníkom leží Jozko Májek, v zemi krvou národov sveta posväteného madridského univerzitného mesta.

Meno Jozka Májka je dnes už a bude vzdy nerozlučne späté s obranou tých najlepších snazení ľudstva pred útokmi surového, nespravedlivého násillia. Uz dnes je temer legendárnou bol jerskou postavou slovenského ľudu.

Nás, ceskoslovenský, dobrovoľníkov, naplňuje duchom víťazného boja za víťazstvo.

Potriasol svojimi plnými patrntaskami a zmizol v olivách. Nespokojil sa pistolou a vzal si flintu...

Neskoru v noci pod samým zámkom srazili sme sa temer hlavami, keď sme hľadali jeden druhého, plaziac sa stvornozky nehlbokou cestou.

Radostne zakliatlie a potom smiech.

Len Jozkovi zostala trčať gulka v plnej patrntaske na bruchu...

V noci sme odrazili protiútok a k ránu odchádzame z týchto neudržateľných pozícií. Jozko skvele organizuje ústup a stará sa o odnásanie ranených inej rotý, ktorých volanie preniká kosťmi v praskotu explozíviek.

Hneď na to bola nasa brigáda premiestená na severozápadný úsek Madridu. Za bieleho dňa obsadzovali sme trockistickou milíciou POUM opustené pozície. Tu na Palacete v «Západnom parku» odrazili sme útok a zakopali sa. Dosla nám zvest, že predsunutá pozícia nasej 2. cety v «Zemiedelskom Institute» bola prekvepená útokom Maurov, a okrem niektorých zostalo všetko dnu. Máme tedy o tri gulomety menej a nevieme čo je v budove. V noci chceme ísť na patrolu. Ale este za súmraku sme prekvapení: máme i desiaty gulomet. To Jozko Májek neodolal, vplížil sa do budovy privliekol jeden zo zarúcaných «Maximov» a sdieľil situáciu. Za noci vedie este dvarazy nasu patrolu, je naložený muníciou a cestou potichu este zartuje s rotným silákom Pepom Obrhelom, keď si tento hodil na plecá náklad tankových, delových nábojov — v tých časoch veľmi vzácnu vec, pod tarchou ktorých by sa musel zlomiť i chrbát medveda.

Na tejto malej priestore boli sme zahryznutí vyše desať dní, v nehlbokých jamkách, vyskrabánych v pieskovitej pode. Kazdodenne sme obsadzovali a zase ztrácali prekliaty «Biely dom». Vzdy po takomto výpade vracali sme sa ukonaní, premoknutí, nazad do našich dier, medzi tým občasne zaplavených vodou. Často i sklesli, ved denne nás bolo menej. Madridské novembrové nebo cedilo na nas neprestajne vodu. Za tmy chodili sme zbierať vodu nasiale deky a v týchto zakrátení vyše hlevy, parili sme sa, aby nám nebolo tak chladno. Raz v noci k nám doniesli v termoskách horúcu kavu. Ani pre tú sa nám nechcelo. Len Jozko, obchádzajúc s drkotajúcimi zubmi ale s dobromyselným úsmevom dŕgol do nás, aby sme aspoň ruku vytiahli a vzali si to k sebe. Takú zvláštnu, až dojemnú starosť mal o nás všetkých najma za boja. Videl okolo seba hodne neskúsených a za týchto co mohol urobiť najradšej sám. Nestalo sa nikdy u nás, že by bol na niekoho zakrícal. Prv než dal niečo previesť, chladne vzdy uvážil. A žiadna tasia vec sa neobísla bez neho. Naopak, vzdy prvý. Svojou statočnosťou strhával.

Za nového útoku na «Biely dom», ktorý sme z časti obsadili, kryl nasu akciu s boku tank, ktorý hociou palbou znemožňoval postup Maurov s tejto strany. Od jeho panciera odrážali sa s pleskotom gulky. Len po poslednom náboji stiahol sa nazad. S tohoto mieste muselo sa však nepretržite strieľať. Niekoľko pesích strelcov na to nestacilo a na tak nekrýtom mieste padli už styria. Bolo treba rychle jednat.

— Dobrovolne 3 muži s gulometom na miesto, kde stál tank. Chvíľa ticha. Jozko preletel ocima po všetkých.

— Podme, chlapi.

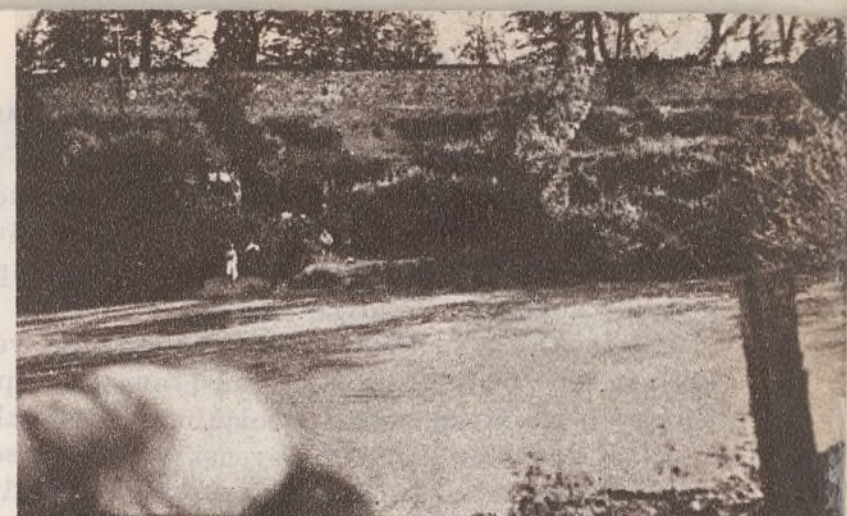
Chytil najbližší gulomet spolu s Pepom, prudko vybehol zpoza múru na dlabu, jeden obrat, podával pás, Jozko kričí vzdialenosť a nás elitný strelec Pepo to seje tak, že Jozko sa celkom hlesite smeje do rachotu gulometu, najma keď kdesi zakrícal: «Tych troch si zapamätajte».

Chladic s variacou sa vodou doplnili sme butelou vína a nez toto vrelo, úkol bol už splnený. S druhej strany padol už len ojedinele vystrel.

To nebolo len raz.

Na Jozka sa všetci dívali s obdivom a on si získal neobycajnú dôveru. Tí starí nemeckí komunisti neraz s úľubou sa za nim obzreli, keď siel okolo. A neraz o ňom hovorili. Predsa, celný funkcionár slovenských katolíkov, ktorých vedú z castiludia reakční (Hlinkovo meno im bolo známe) a spolu s nami v jednej zákope! A predovšetkým to, že je v každom ohľade na mieste. Nielen dobrý vojak, človek, cenného charakteru, ale politicky jasný a preniknuty vysokou morálkou. Tejto bolo v takých ťazkých časoch neozaj treba. Moc razy bolo treba premocť a zapudť náľady, ktoré sa u nás nie na mieste, ale ktoré predsa v časoch vysilenia, chaosu, nedokonalé organizácie, neznalosti situácie majú svoj zrod. A tu práve ľudia jeho typu vedeli tieto vopred vystihnúť a pred ich trebars len ojedinelým prejavom upovedomiť si a upovedomiť i druhých: «S týmto sme počítali, preto sme prišli a spoločne to predsa zdoláme.»

23. sme pod Jozkovým velením robili zase útok. Deň nám začal nedobre, ale on zase akoby nie. Pobádal slovom, pohľadom a siel ako vzdy príkladom. Zpozoroval, že najbližší gulomet v pravo ztlchol. Jeho veliteľ padol. V divom hneve prebehol lúcku palacetského vrsku. Oddychli sme si, keď brechot stroja prezradil, že sa dostal zdravý oloveným dáždom. Hneď ale zase ticho. A potom kdesi odtiaľ volá po sanite. Odrhujeme sa

Tisko, chladno tiekol Manzanares — (1) medzi Univerzitným mestom a Casa de Campo aj v tých hmlistých dňoch, keď cezeň presly Francove hordy na madridský breh, aby obkružily a zahrdusily srdce Španielska. Ale pri Zeleznej bráne, v parku de Moncloa narazili na tvrdý odpor, na ktorom vykrvácaly tisíce fasistov, ktorý vsak uz nikdy nezlomili. Vtedy chatrné krtci kooky, dnes vzorne vybudované zákopy a opevnenia držia už skúsení španielski vojaci — (2), ktorí nikdy nepripustia, aby Palacete de Moncloa — (3), kopec svlazený krvou a chovajúci hrob Jozka Májka a vela iných hrdinov, aby tieto miesta padly do ruk vrahom. Nech sa len fasisti pokúsia prelomiť tuto hradbu, nech len robia siť z tabulí, označujúcich vchod do slávneho mesta — (4), tu ako inde platí heslo «los fascistas no pasarán» —, tu prerazíme MY!

od nášho družstva a stretáme odtiaľ beziaceho veliteľa nasej cety. Vidí nás, zastavuje sa, potom sadnúc si schováva si hlavu do dlani. Tazko sa mu vydralo z úst:

— Nás Májek je mŕtvy.

Pre plac nevie viac povedať.

Smutná zvest letí od úst k ústam.

Na chvíľu sme onemeli. Boľstou, ktorá ani dnes, pri týchto vzpomienkach nie je menšou.

SPLNIL SVUJ ÚKOL...

Opousteje Prahu v mezinárodním rychlíku, nevedel jsem ze zároveň se mnou za stejným cílem odjíždí též dva slovenští antifasisté, kamarádi od mládí, s nimiž mne bylo později prožít hodně horkých i veselých chvil.

Delsí zastávka ve Strasburku mne vytáhla ven z vlaku, abych se lépe podíval na skutečné Francouze, spechající od delnických vlaku za svým povoláním. Co se tak rozhlížím zaslechnu za sebou hovořit slovensky, chlédnu se a instinktivně se ptám, zdali jsou páni Čechoslováci a odpověď byla ze ano a ihned následovalo seznámení: Jozo, Laco, Obrhel, Ruzomberok, Kladno. Cíl matka moudrosti — studenti na studijních cestách, montér jedoucí do Paříže převzít stroje. Dále jedeme společně v jednom kupé. Hosi vypráví o svém kraji, o lidu, o jeho zvycích, o radostech i strastech, a s chloubovou o Janosíkovi a jemu podobných slovenských bchatyrech.

Na mne je zase vyprávět o Kladně, o jeho sociálním složení, o všech sociálních vybusích, od Božího tela až do dnešního dne. Vyprávím bez nucení se zanícením, o tezkém životě horníku, hutníku a nezamestnaných a o všem, o co moji spoluceštující mají zájem. A již za malou chvíli vystupujeme v Paříži — mestu mest.

Vystupujeme a jaksi se nám neche rozejít a tak jdeme společně poříst a najít si nocleh. Spíme však každý zvlášť. Vyčkávám jižní expres a přemyslím o tom, jak novým kamarádům zdrhnout, o tom co jim mám říci. Ale povedlo se mi zmizet aniz by kamarádi něco vedeli. Nasedám do vlaku a veselou myslí, jak jsem dobré kamarády musil převzt. Jen se však uvelebím a již se otevrou dveře kupé a koho certi nenesou — Jozo, Laco. Zarvu: «Vy lumpove, to jste mi hned nemohli říci, že jedete do Spanelska?» A na odpověď, proč já jsem to nerekla, podáváme si znovu ruce, a dohadujeme se, zdali ještě uvidíme Madrid, nejedeme-li pozdě.

Pres hranice se dostáváme bez velké námahy a hned se přiblasujeme k milici. Jsme zarazeni do práve formovaného batalionu Thaelmann, což je pro nás velikou ctí, bojovat pod praporem nejlepšího syna nemeckého národa a po boku uve-domelých antifasistu. Nase přátelství se prohlubuje s vedomím, že jsme Čechoslováci, kteří si musí být vedomi, jakou odpovědnost na sebe vzali před ceskoslovenskou pracující třídou. V debatě o bratrském jednání nemeckých kamarádů vuci nám, poznamenal Jozo Májek, že ceskoslovensky sovinnista by měl přijít do Spanelska, aby poznal, že Hitler není Nemecko.

Pro své vojenské znalosti byl Májek jmenován zástupcem velitele kulometné rotý «Edgar André». Jako voják neznal oddechu, byl každému dobrým rádcem, pomohl ranenému když tcho bylo třeba, nosil munici a nikdy svoji hodnosti nepoužil aby nekoho káral, ale kamarádkým způsobem vše vysvětlil. Získal si ty největší sympatie, kterých je nutně třeba veliteli lidové armady.

První křest ohněm jsme prodelali na frontě u Aranjuezu, kde jsme dany úkol splnili. Pro velký tlak fasistu na Univerzitní čtvrt, byli jsme přemístěni na nejvíce ohrožené úseky a sice Ciudad a Casa de Campo. Zde bylo nam odrážet ty nejzoufalejší a nejzbesilejší náporů fasistických oddílů složených většinou z Marokanců a cizenecké legie.

23. listopadu, kolem čtvrté hodiny ranní, Májek dostal rozkaz, aby posunul dva kulometry do předních posic, jako již nekolikrát před tím učinil. Za sera začali fasisté s útokem. Byly však již hned v počátku způsobeny velké ztráty krizovou palbou nové umístěných kulometů. Kulomet čis. 2 dostal oheň při kterém padl kamarád Luis. Jozo Májek, vidi že kamarád Luis u druhého kulometu padl a ostatní kamarádi obsluhy jsou raneni, sám se chopil řídicí kulometu a rozstřeloval skupiny fasistu nastupujících proti nám.

Svůj úkol splnil. Díky jeho zásahu obrátili jsme fasisty na útek a bilance jejich ztrát toho dne byla velika. U kulometu čis. 2 leželi dva mrtví hrdinové, Jozo Májek z Ruzomberka, opodál kamarád Luis.

Za pleskotu explozívek v korunách stromů a za občasného záblesku měsíce, deroucího se skrze protřhané mracno, jsme ještě tu noc oba pochovali vedle hrobu kamaráda Karla. Z nenávisťi ke všemu, co se zove fasismus jsme ještě dlouho stáli nad jejich hroby nedbajíce nebezpečí ani nočního chladu. Druhého dne jsme místo, kde leží označili kříží a ozdobili praporem.

Jeho smrt byla již nekolikrát pomstena a vzpomínka na něho povede nás až k úplnému vítězství. Čest jednomu z hrdinných slovenských dobrovolníků, čest památce Jozky Májka.

JOSEF OBRHEL.

«DIMITROV» OSLAVUJE TERUEL

Zpráva o dobytí Teruelu našim vojskem zastihla batalion Dimitrov na odpocinku. Již dříve než měsíc nezúčastnil se batalion boju.

V prvních chvílích, když byli hosi informováni ze naši u Teruelu útočí a postupují, že je pravdepodobný pád Teruelu, byla mezi chlapci velká nespokojenost. Jak je možno, že se náš batalion nezúčastní dobývání? Vždyť až dosud jsme byli při každé ve ofensive?

21. prosince v 9 1/2 hod. večer přišla zpráva, která vyvolala bouři nadšení. Teruel je dobyt. Což teprve když docházely další zprávy. Teruel byl dobyt pouze spanelskými utvary, bez přímé účasti Mezinárodních brigád. Spanelský lid podrobil zkoušce své vlastní síly, které tuto provedly s velkolepým úspěchem. Dlouho do noci se ten den v ulicích mesta manifestovalo.

Druhého dne zůstávají obchody uzavřeny. V 11. hod. je náměstí před radnicí zcela zaplněno. Balkon radnice ozdoben prapory batalio-

V napjatém očekávání plní se spalír...

Dimitrováci jdou...

nu. Přichází rotý nesoucí cetné transparenty, a velitel skupiny s. B. zahajuje proslovy. Jednotliví řečníci hodnotí význam velkého vítězství. Varují nás však před závraty z úspěchu. Ne, víme že čekají nás všechny ještě tuhé boje, ale Teruel nám ukazuje, že se jich nemusíme bát, že jsme dobře připraveni. Spanelská armáda tento rok nezahálela. Ukázala, že je schopna vést útok, abude schopna porazit fasistické povstalce a vyhnat všechny interventy. Řečníci sklízí nadšený potlesk. Česky k nám promlouvá s. Sláva: Více než kdokoliv jiný musíme my Čechoslováci naplnit všechny své síly k osvobození Spanelska. Osud naší země je těsně sepat se Spanelskou republikou. Nezastavíme se u Teruelu, půjdeme dál. Máme heslo: Dnes Teruel, zítra Hueska, Zaragoza, Burgos, Jsme si vedomi tezkostí ale překonáme je Politicky komisar L. ukončil projevy proslovem k místnímu obyvatelstvu.

Obyvatelstvo se staví do spalíru a útvarů se radí k defilé. S balkonu radnice přihlíží naši velitelé. Jsou přítomni i velitel a polkom, divise. Vítány potleskem přichází první útvar. Spanelští i interbrigadisti, všichni radostní a hrdí. Pechota, kulometky, asaltníci, delostreleci, zákopníci, kavalérie, ani by jsi nerekla, že se vtesná tolik vojska do tak maleho mesta. Roty batalionu Dimitrov, které pochodují s puskami na bodák, vyvolávají bouři potlesku.

Lid je stasten. Poznal, že na tuto ukázkou a nadšenou armádu se může spolehnouti že ona je již schopna ho nejen ochránit, ale i rozdrtit povstaleckou armádu a vrátit celé emi mír.

Tribuna formuluje...

Vojáci a lid přísahají: Jediny kompromis, zničit fasismus!

PO 10 MESICICH BOJE A POHOTOVOSTI NA ODDYCH

Obloha nad Aragonem je převážně zatažena tezkými mraky, stridave prší a trebaze se sluníčko přece někdy objeví, nestací už vysušit promoklou, červenou hlinu...

Zavládli pomerný klid. Ovšem jen přechodně. Vzdýt fasistická letadla mohou startovat i v tomto období s betonových drah letišť kolem Zaragozy. Nedáme se překvapit rozervanými mraky. V tyto dny není služba tak vysilující. A pak i svůj zrak i myšlení soustřeďujeme na jiný předmět, než je obloha. Ba, v takové chvíli je ani nechceme soustředit, ale necháváme toulat, skákat, a všechno splyvá v jediný proud vzpomínek. Letí dlouhými kilometry front, odskoci domů ke kamarádům, přátelům, příbuzným a hned zase se ti vynorí v mysli zážitky a boje nebo rozjímáš o poslední rozmluvě s našimi skvělými španělskými hochy z Andalusié, jejichž mluva, pohyby a jednání potvrzují tvé představy o jejich rebelantství, vzpurném odporu proti staletému panskému útisku...

Als dnes jaksi všichni myslíme na jedno a to samé. Ano, každý, komu nejenom naše děla nebo střelba z nich, ale celý tento boj přirostl zcela k srdci. Dnes jsme dostali rozkaz, připravit se k vystrídání. A jakkoli cítíme, že je nám toho už zapotřebí — přece je nám teskně, loučit se se vším tím, s čím jsme tak srostli. Zmocňuje se nás známý pocit, jako vždy, když se rozcházíme s ním, bez čeho si život nedovedeme představit.

Jenomže není času na dlouhé rozjímání. Ani teď. A to vědí všichni kamarádi. Proto se dnes zvlášť starostlivě prohlíží všechny materiály a pečlivě čistí a ruky stvrdlé bojem dotýkají se pák, koleček, dnes jaksi neznají než kdy jindy. Chceme odevzdat všechno ve stavu co možná nejlepším. Vzdýt naše děla a aparáty budou muset být v činnosti i pokud my budeme «oddychovat». Delovodi, velitelé aparátů i každý člen baterie vysvětluje a doplňuje teoretické znalosti španělských kamarádů, kteří nás prisílí vystrídat. Chceme, aby — pokud je to ještě v naší moci —, nová posádka baterie byla na té bojové výši, co naše a ještě lepší.

Jsmo už nastoupili a španělský kapitán, velitel našeho divisionu vyzdvihuje cestné místo Gottwaldovy baterie v boji proti fašismu ve Španělsku, oceňuje naše výkony, staví nás novým za vzor, zdurazuje obětavou práci všech, zvláště velitele soudruha kapitána Lastovicky a objímá jej. Konec odpovědi našeho velitele ztrácí se už v hrmostu blížících se kamionů, majících nás odvézt z fronty... Za volání na naše vítězství a na shledanou, za podávání rukou a objímání nasedáme, nejdříve slzy v očích. Na bouřlivé volání zdola (v baterii zůstalo několik starších španělských kamarádů jako instruktorů) odpovídáme ještě bouřlivějším s kamionu, a pak v zatáčce ztrácíme posíci z dohledu. Cesta se vine klikatě a ještě jednou spatrujeme odpocívající děla: nové mužstvo je na svých místech. A my budeme také...

BUDEME JESTE LEPŠÍ

Dobu našeho oddychu využijeme, abychom, až znova převezmeme děla, bojovali dále pod praporem soudruha Gottwalda, a ještě lépe než doposud. Je třeba si ještě lépe osvojit techniku naší moderní zbraně, je nám třeba vyrůst nejenom vojensky ale i politicky. Jak to spolu souvisí, ví dnes už každý kamarád. Proto už za cesty lakem rodí se v hlavách nové plány, předsevzetí, námety. Shledáváme, že všichni jsou vedeni společnou túzbou: i na oddychu využít čas, znamenat opravdu ještě více než jsme byli doposud. A naše baterijní schůze je pak toho nejlepším zrcadlem. Napnuté je vyslechnutí referátů s. Lastovicky o perspektívách, podle kterých se v krátké době vrátíme ke své zbraně. A stejně i kritika práce a chování se jednotlivých členů baterie byla vedena snahou zlepšit i jednotlivce, pokud je toho třeba a pokud je to možné, učít, vychovávat a vésti. Co nový návrh, to důkaz, jak baterie vzrůstá i politicky, jak veskeré malé nedostatky na jejich řešení bylo třeba ještě nedávno, za pobytu na frontě, hodné času i práce, jsou likvidovány rychle a ochotně hláscími se soudruhy.

Po každé schůzi v pomeřancovém háji rozcházíme se sebevedomeji, každý s pocitem kousku vykonané práce, každý se cítí volnější a rozhovory pokračují dále na terase naší vily, v přátelských besedách, u oběda.

JAK ŽIJEME

O naše pohodlí je dobře postaráno. Je válka a přece je dopráno vojákům lidové armády, prožiti ten krátký čas docela blazene. Obyváme krásné zařízenou velkou vilu přímorského města Denie. Její drivejší majitel — fašista — uprchl do Itálie a místní organizace CNT ji i s krásným pomeřancovým sadem venovala na zřízení domu oddychu pro vojáky. Je krásná, prostorná, pobyt v ní příjemný jako procházky mezi stromoradím vonících oranžovníků. Sluníčko tady ještě hřeje a leckdo se vykoupí i v mori, trebaze v destích na Aragoně leckdy zaláteril na revma. Jíme velice dobře a naše doma by opravdu překvapila ta péče, která je nám z deňována. První dny nemohli jsme se dojíst. Vlastní máma by měla z toho starosti. Obědy a

večere chutně připravené, pak bílé prostřené stoly a španělské soudružky nás obsluhují. Nedivte se, že hned je nálada na dobírání vrchního kuchare, a že mu chceme namluvit, že na frontě to bylo stejně dobré i krásné, až na ta devcata...

Den co den: schůze, teoretické školení, družné besedy, výlety do krásného okolí; nekteří rybáři, jiní mají zas radeji ryby na talíři v družné a navěse v chutné společnosti znamenitého salátu a jedinečného vína. Besedujeme s rolníky, sdruženými většinou v kolektivy. Nase znalosti španělského národa a pak tito lidé mluví velmi prostě a i náš společný boj pomáhá porozumět mnohému. Jsme hned přáteli. Zapalují si podanou cigaretu a širokým usměvem odpovídají na otázky. Ano, jsou rádi, že je navzdý konec starému rádu. Ze mnohdy není cukr, maso? Ale vzdýt je válka, a vojáci na frontách mají přednost. To je přece samozřejmé. — Proto, že jsme z Československa, mají nás obzvlášť rádi. O naší zemi mají poněkud přehnané představy, pokládají ji za stát s lidově-demokratickým režimem. Vysvětlujeme mnohé a doplňujeme a naše rozmluvy směřují brzy k politickým problémům země. Jsou odhodláni bojovat do vítězného skončení války. Při jedné takové schůzce se sejít na společném mítingu.

SBRATŘENÍ

Vyjednáváme ihned s reprezentanty složek místní Lidové fronty a zvlášť její předseda — komunistu podporuje námět všemožně. Projev porádáme společně s posádkou zdejší pobřežní obrany a příslušníky protitankové baterie «Petko Miletic», dle zde rovněž na odpocinku. Lidová fronta vydává leták, zvoucí k velké účasti na obou večerech, na nezje rozdelili celou akci, na politicko-informativní projevy a zábavní večírek. Nadsene se dáváme do práce a za několik dní se uvádíme.

Hledíte místního velkého kina se rychle naplňuje vojáky, delníky, rybáři, rolníky, a hlavně mládeží. Po «Internacionále», z poverení interbrigadistu přednámim pozdrav a proslov. Mluvíme španělsky, ale nevíme, zdali nekde je tak snadno mluvit, jako tady. Ale vymezená lhůta 15 minut dovoluje říci pouze zámek toho, co chceme říci. Mluvíme o spjatosti našich osudů, o pohnutkách, které nás primely k rozhodnutí, přijít sem bojovat po boku španělského lidu. A tak vedla tu už známých jmen padlých hrdinů Durrutiho, Hanse Beimlera a jiných, stává se známým také jméno jugoslávského komunisty Parovice a našeho Jozky Májka, v němž všichni vidíme symbol odbojné části katolické mládeže Slovenska. Ujistujeme španělské přátele, že pro nás dobrovolníky je ctí a opravdovým stesím bojovat po jejich boku a že obětmi, které přinášíme, splácíme jen svůj dluh mezinárodnímu a svému boji za svobodu. Vracíme se k současným problémům

mum zeme, k perspektívám dalšího boje. Nase drivejší přátelské rozmluvy dovolují nám poukázat i s tohoto místa na zákernictví trockistu a zmínit se o posledních akcích páte kolony, jak delaj-nalady mezi kolisajícími pro «primeri». Ironický usměv přelétne při těchto slovech tváremi přítomných. «Primeri»? neboli vzdát se všeho, co bylo tak teze vybojováno? — Ne, nikdy. — Ale co dále? Dále: úplná jednotná lida, lepší a jednodušší organizování zázemí a především ve válečném průmyslu podřízení všech stranických a jiných zájmů jedinému: vyhrát válku. Dokážeme to, ale všichni musíme splnit své úkoly, každý na svém místě. Především oprít se o síly vlastní země, přitom však nezapomínat na solidaritu mezinárodních demokratických sil a účinnou pomoc Sovetského Svazu. Učit se ze zkušeností Guadalařary, Belchite, Severu, učít se z porážek a vítězství...

Politický komisar baterie, soudr. Macháček informuje o historii baterie, děkuje lidu, zástupcům organizací a úřadům za zpříjemnění pobytu naší baterie a jejím jménem slibuje, že v boji proti fašismu setrváme do úplného naseho vítězství. Vřelý potlesk kvituje naše projevy a pak předseda místní Lidové fronty srdečnými slovy uzavírá manifestaci sbatrání. Oceňuje naši práci na frontě a ujistuje nás velkými sympatiemi celého obyvatelstva a přeje nám co nejpříjemnější pobyt i nadále. Pozdě v noci, po státní hymně se rozcházíme, plní nových dojmů.

Druhý večer strhl na sebe téměř všechno. Mladí starí, rybáři, delníci, dívky, mládenci ba i po nocní směně ve 12 hodin devcata z továrny. Zábavné vystupy členu naší jugoslávské zábavní skupiny a sympatie k nám vzrostly ještě víc. Nenucená, krásná přátelská zábava končí pozdě v noci. Tisknouce si ruce loučíme se s novými přáteli...

Vánoce doufáme ztrávit znovu na frontě. A skutečně, brzy poté přichází vyzva k odjezdu. Loučíme se; jsme je, znamenitý lid a krásné prostředí měli opravdu rádi a oni nás neměly. Místní rozhlas oznamuje náš odchod a vyprovází naši baterii srdečnými pozdravy a nejlepšími přáními do nových bojů...

DO NOVÝCH BOJŮ...

Milovými kroky letí čas a my se sotva splněnými úkoly odpocinku, jsme před novými. Ale pohled zpátky dává nám jistotu, že je zvládneme dokonale. S radostí očekáváme, že Gottwaldova baterie, našimi španělskými kamarády zvaná «bateria de choque» (údernou baterii) i nadále bude stavěna na místa nejudležejší. Bude to pro nás ctí a projevem zvláštní důvěry.

V prosinci 1937.

LACO HOLDOS

NECHCEME SE OMLUVAT

chceme pouze vysvětlit všem kamarádům, proč se téměř o dva měsíce opozduje druhé číslo «Saludu». — První číslo bylo improvizovaným kolektivním dílem, bez potřebného administrativního a redakčního aparátu. Teprve po něm jsme přikročili k organizování všeho potřebného, to znamená museli jsme najít pracovní, zajistit tiskárnu, papír, financně a redakčně zajistit list. K jednotkám se nedostanes tramvají, posta nepřines odpověď na dopis za dva dny, v přeplněné Barcelone nedostanes pracovní na inserat, a především zysená spotřeba papíru denním tiskem a beznými publikacemi nenechává valné prebytky. Číslo je téměř hotovo, najednou se ukáže, že scház ether pro hlubotiskovou barvu... Lec všechno to jsme zase jednou statně překonali a předkládáme nové číslo «Saludu» všem kamarádům na frontách, všem antifasistům a demokratům v Československu s ujistením, že se vynasnažíme učinit z našeho listu orgán vojensko-politicko-reportážní svou úroveň primerený naší věci. A všechny kamarády, ctěnáře a demokraty ve Španělsku a za hranicemi této země žádáme, aby považovali tento list za svůj a na něm svými příspěvky spolupracovali a také tímto způsobem pomáhali přiblížit vítězství demokracie nad mezinárodním fašismem.

EIN BRIEF AN DIE SUDETENDEUTSCHEN IN DER CSR.

SOLDATEN IM KINDERHILSWERK

Am 28. Dezember jährt sich die Geburt unseres Dimitroff-Batalliones. Dieser Tag ist eigentlich fuer uns Sudetendeutsche ein doppelter Geburtstag. Es ist zum ersten Mal seit dem Bestehen unseres Batallions, dass wir Sudetendeutsche, welche bisher in den verschiedenen Kompanien verstreut waren, in der Gottwaldkompanie vereinigt wurden.

Es bedeutet eine Ehre fuer uns, in dem glorreichen Batallion Dimitroff Aufnahme gefunden zu haben. Darum geloben wir an diesem Tage dem grssen Kaempfer Dimitroff, gegen den Faschismus so zu kaempfen, wie er es selbst getan hat. Wir waren noch nicht an der Front und koennen deshalb von keinen Kampftaten berichten. Dafuer wollen wir etwas von unserer kulturellen Arbeit schreiben.

Wir traten in Verbindung mit dem Leiter der hiesigen Schulkolonie. Wir haben zusammengearbeitet und mit Unterstuetzung des Batallionskommandos ist es uns gelungen einen bunten Festabend mit den Kindern zu veranstalten. Es wirkten Kinder des hiesigen und

eines entfernten Ortes mit. Es war keine muhelose Arbeit, dafuer aber ein voller Erfolg. Alle drei Vorstellungen waren sehr stark besucht und der Beifall, den die kleinen Schuetzlinge ernteten selbst fuer spanische Verhaeltnisse gross. Auch der finanzielle Erfolg war nicht klein. Die gesamte Einnahme im Betrage von 4,500 Peseten wurde vollständig zur Veruegung des Kinderheimes und der Schule gestellt.

Einige Zeit danach besuchten wir die Kinder von Bensbarre, welche einen grossen Teil zum Erfolg unserer Veranstaltung beigetragen haben. Und diese Kinder uebergaben uns Gruesse an die Kinder in der Tschechoslowakei, welche wir hiemit uebermitteln. Dem sudetendeutschen Volk aber rufen wir zu: Vereintigt euch im Kampf gegen Hitler und Henlein, denn nur so werdet ihr die Heimat vor der fascistischen Pest retten koennen

JOSEF PUSCHMANN

Bat. «Dimitroff», 3. Komp.

Epistola o prenasledovaní katolíkov v Spanielsku

Nedávno sa mi dostal do rúk jeden list, trochu iný ako tie stovky a tisíce dopisov, ktoré tak veľmi rozradostňujú srdcia chlapcov tejto krajiny. Nemýľte sa, neboli v ňom slová odporu voči adresátovi, ani zlé chyry. Jedna Mária z ucupenej dediny pod našim slovenským Dumbierom zalovala sa svojmu milému: «... neviem, čo je to so mnou, ale vždy keď na teba myslím, je mi do placu. Nemysli si, že sa o teba bojím, ach Bože, často ma chytí aj strach, že ta už neuvidím, ale to si zas nahovorím, veď sa tak už ten strážny anjel vyvedie z tých hrúz, lebo si moj, a ja sa za teba modlívam každý den. Ale jedna vec bola a nevychodí mi nikdy z umu. Preto si len siel k tým červeným, k tým ko kostoly pália a zabíjajú kňazov. Najradšej by som sa prepadla pod zem, keď každú nedelu pán farár káže o tých kláštoroch, čo vase vojsko ničí, o zhanobených zbožných sestrách, čo ukradených monstrenciach- lebo aj ty si v tom vojsku, čo bojuje proti svätej viere a mne sa vidí, že mňa pán farár vláči pred súd ľudí, lebo každý vie, že som bola tvoja a nikdy nebudem iného...» Vykrik jednej Márie, utyranej a nestastnej, lebo nevie, že je v zajatí nepravdy, v putách hroznej lži. Nás Karol (je poddostojníkom jedného útvaru republikánskej armády) jej odpovedal, kludne, rozumne vyvracajúc klamstvá, ktoré nícia pokoj milujúceho dievčata. Mária sa presvedčí o pravde; ale este kolko je na Slovensku poctivých duší, ktoré sú drzané v zajatí zlomyselnými letákmi, nepriateľskou cudzinou živými novinami, nenávisťnými kázňami? Je ich veľa a im patrí naša pomoc, nase pokojné slovo pravdy o Spanielsku.

J sme vojaci tejto armády, na ktorú sme pýsní, lebo je armádou slobody sveta, ktorú však nepriatelia ľudu nazývajú červenou, bolševickou neznažbozkou, aby postrasili ľudí ktorí uprimne veria v Boha, ale nevedia, že nie bolševici ťhajú v ich nárti vieru, ale tí, čo s nou kupcia, čo ju árendujú nepriateľom ľudu. A práve preto, že sme spanielski republikánski vojaci a nasi nepriatelia by mohli zľahcovať nase olová, budeme hovoriť slovami statocnych katolíckych kňazov, ústami tých, ktorých vraj zabíjame a mucíme, ktorých vieru vraj prenasledujeme.

JE TO VOJNA KRESTANSTVA S NEZNAJBOZSTVOM?

Známy ucenec, kanovník ARBOLEYA odpovedal na túto otázku jasne:

«Neverím, že je to vojna náboženská, Verím, že ide o otázku hospodársko-socialnu. Od ziaciatku t'choto storocia neprestávam hovoriť to isté, že spravdli- vosc voči pracujúcemu cloveko- vi bola znásilňovaná. Musíme upevniť túto spravdli- vosc a súčasne bojovať za ňu a ne- dat sa sviesť s tejto cesty ziadnymi ná- mietkami. Iba plnením svojej povinnosti upev- ňovať spravdli- vosc mchla Cirkev udržat pracujúcich na svojej strane. Ale vyso- k cirkevní cinitelia spanielski to nechápali,

akože nechápali vela iných vecí. Zabudli, že zijeme v demokracii a že v demokra- ciach rozhoduje vacšina. Po víťazstve Ľudového Frontu objavily sa v katolí- ckých novinách články, v ktorých sa hovorilo o tygrovi a krotiteli, o ľudu a demagogovi, ktorý ho ako tygra, má vlákať do klece. Ocividne takéto spo- soby sú príčinou bolestnej chvíle, v ktorej zijeme a v tom vazí veľká zodpovednosť spanielskych cirkevných kruhov. — Ľud už vie, že Kristus a jeho uenie ho brania; no nie je si tak istý, že ho brania cirkevní páni. Ľud vnika do vecí a už zistil, že je rozdiel medzi Kristom a cirkvou, medzi učením a cirkevnými pápmi. Krista má ľud rád, nás nie.»

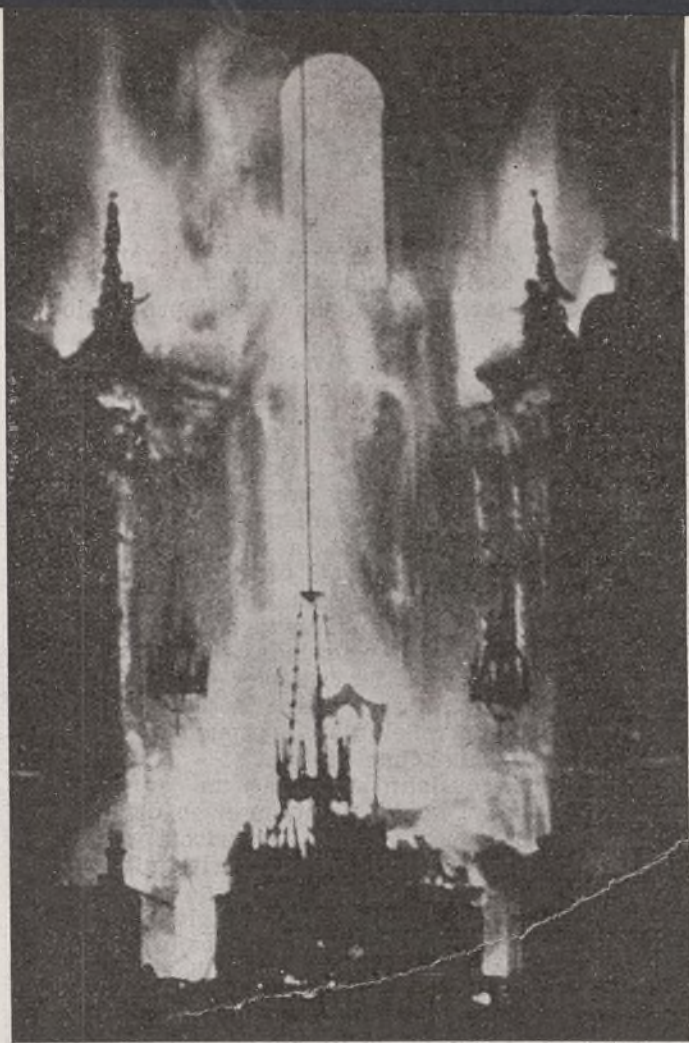
«Nahovára sa, že vsctci katolíci su na strane povstalcov (píše presbyter Luis SARASOLA), ale je to celkom falosné. Sú spanielski katolíci — a sem patria najvynikajúcejší — ktorí odsudzujú ob- cianskú vojnu a prihlásili sa rozhodne na stranu republikánskej vlády. A este viac: sú celé doležitá oblasti Spanielska- ako na príklad Katalánsko a Baskicko, kde katolíci bojujú bok po boku so stra- nami Ľudového frontu.»

Preto hovorí kanovník, uceny teolog kate- idrály v Cordobe, J. M. GALLEGOS ROCA- FULL:

«Na ciu stranu maju sa pridat katolíci? Na ciu stranu pridat sa Kristus? Stál azda po boku bohatých saducejov, mo- cných farizejov, nepoctivých vykladacov písma alebo na strane biednych hriesni- kov a hladujúceho ľudu? Niet inej cesty ako venovať celú nasu sympatiu tým čo bránia — nie nenávidené vysady, nie prekypujúci prepych, nie marnotratnú samcpasnosť —, ale jednoducho možnosť ľudskejšieho a dostojnejšieho života. Ozaj- stne krestansky apostolát má o vela vacšie možnosti úspechu v Ľudovom Fronte ako na druhej strane. U marxistov videt mocny duševny život, prejavujúci sa v ich morálke, ich obetavosti za ideály, v ich veľkolepej solidarite, v ich zriekani sa zemských bohatstiev a v ich hrdinských príkladoch prirodzených ctností. Konec- ne: Ak ľud stojí na jednej a vsctci jeho utláčatelia na druhej strane musíme sa rozhodnúť pre tú či onu stranu. Ako sa rozhodnúť, prikázal nám Lev XIII ho- voriac: s ľudem, pre ľud.»

KTO CHRANI CIRKEVNÉ UMELECKÉ DIEĽA, KTO ICH NÍCI?

Nepriatelia ľudu neprestávajú nahovárat dobromyselným poslúchacom, že v republi- kánskom Spanielsku zúri Satanova vláda, že tu «červená lúza» zversky rozzúrená plun- druje kostoly, kláštory, a cirkevné umelecké dedictvo polieva petrolejom a páli. Nuz, veci sa majú tak, že hneď po vypuknutí fasisti- ckého povstania vláda ustavila Radu pre ochranu umeleckého pokladu, ktorej príslu-

Chrám v Durango horí po náleto «záchrancov svätej viery.»

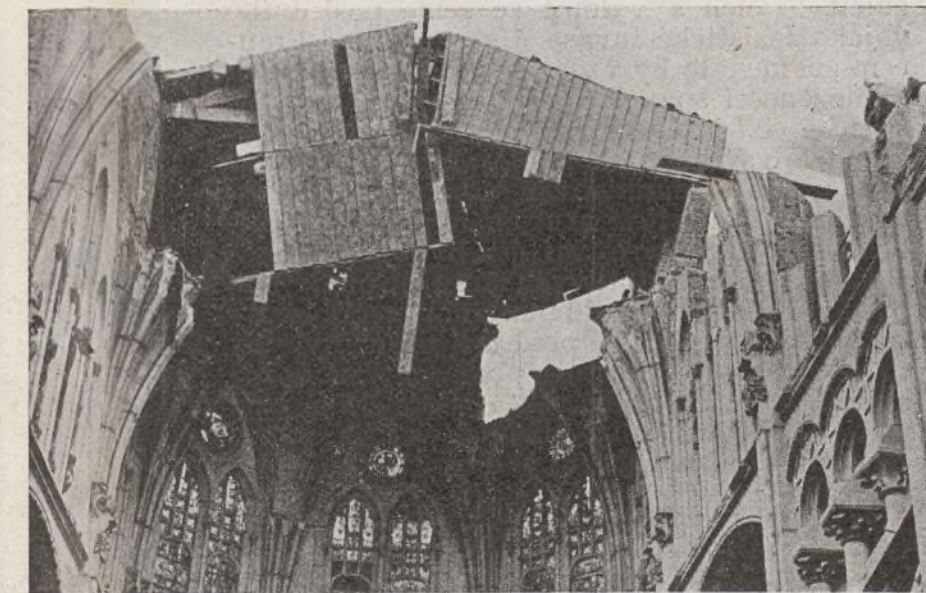
Slávny trioblúkový gotický chrám v Alcalá de Hena- res, zničený hitlerovským letectvom.

Marokánci, ktorých povolal Franco na «záchranu krestanstva».

Francovi cudzineckí legionári, ktorí miesto riadneho zoldu majú právo slobodného plundrovania a znásilňovania v dobytých miestach.

To zostalo z kostola v Durango po fasistickom bombardovaní.

predmetov. «Jezisa z Medinaceli» zachrá- nily komunistické milície. Konfederá- cia (CNT-pozn. red.) instalovala peknú vystavu soch a ornamentov v kostole Carmen: «Almudenska Panna» zostala ne- dotknutá na podstavci; pohnute vzpo- minám na slová robotníkov v parochii v Maravillas, ukazujúcich na veľký obraz ukřizovaného Krista:

«On sa nepostavil proti nám; on je nás; zabili ho fasisti jeho veku, lebo bol dobrý a priateľ chudobných.» To samé sa prihodilo iným. Keď po prvých dnoch vzrusenia a drsnosti, ľud videl kňazov ktorí ho boli mali radi a bránili, odme- ňoval sa im doverou a oddanosťou. V Ma- dride zijú teraz stovky takychto kňazov, vymenovaných za predsedov výborov ľu- dových domov v stvrtiach, iní organizu- jú sekcie Rudej pomoci. Stvrte Barajas, Vallecas, Guadáliz, Becerril, Torrelaguna a iné chránia svojich kňazov opravdovou oddanosťou; jeden z nich, vallecassky fa- rár píše v dokumente, ktorý pietne opa- trujem: «Výbor (Ľudového frontu, pozn. red.) ma vyzval, aby som sa odobral na radnicu, aby som bol v bezpečí. Na oboch stranách od auta po radnicu stál hustý spalier ľudí, ktorí mi blahopriali a ob- jímali ma. Výbor — složený prirodzene zo všetkých strán, zariadil mi domov a ja som vysiel na balkón, aby som ľudu vys- lovil svoju vďačnosť. Prehlásujem, že tie- to chvíle su nepopísateľné a že v svojom srdci zachovám vždy nekonečnú vďačnosť voči vallecasskému ľudu, zachovávaj sa takto voči mne ktorý som nerobil nič iného, ako choval sa srdečne a s respek- tom voči nemu. «Dimas Sigüenza, ktorý uvedene riadky podpísal a iní, ichz sve- dectvá tiež opatrujem, vyslovujú sa pri- aznive o ľude, ktorý každý den presnej- sie a spravodlivejšie rozlišuje medzi po- liticky mi otázkami a náboženskými cino- mi. V Madride je mnoho detí, ktoré sú vedené ku krstu, nemocných, ktoré dos- távajú náboženskú pomoc a manželtiev podľa predpisov Cirkvi; znám kňazov, ktorým prinášajú robotníci chlieb, títo bezpríkladní ľudia, ktorí utráňili obrazy Menu, Becerru, Leoního, plátna Ríberu a Zurbarana. Proti týmto stoja, nemohú- ci a zrádni, tí, čo bombardujú Madrid, kanonmi ostrelujú ľud a náboženské pa- miatky, tí čo znicili stavby a svatyne San Sebastián, San Marcos, Santiago, San Ginés, San José, Las Descalzas, San An- tonio, La Almudena, potlácatelia viery, ktorá je spravdliivosť, mier a sloboda.»

KTO VRAZDI KŇAZOV A KATOLICKÝ ĽUD?

Hroza zalahla na Baskicko, na túto krásnu krajinu, tak blízku nasemu Slovensku; svojimi hlbokými horami, spevchými grúňami, tvr- dým sedliackym ľudom, nábožnosťou (ľud je prevážne katolícky) a predovšetkým odvkekym bojom za národnú slobodu. Víťazstvo Ľudo- vého frontu prinieslo Baskom autonómiu a otvorilo im cestu k nádejiplnému rozvoju ná- rodnému, hospodárskemu a kultúrnemu.

Cely svet bol vzrusený, keď 21 baskických vysokých cirkevných hodnostárov, medzi ni- mi vitoriánsky gnerálny vikár, Ramón GALBARRIATU, bol nútený napísať pá- pezovi:

«Baskický klerus, diecéze Vitoria, pa- triaci pod baskickú vládu, predkláda Va- sej Svatosti, ocitesvedectvá potvrdené pod- pisanými cirkevnými hodnostármi: Ze od chvíle, čo sa baskická vláda ujala správy v tomto území diecéze Vitoria (7. okt. 1936), klerus bol nielen respektovaný vo svojich právach a v náboženskom vy- kone, živote a osobných záujmoch, ale bol účastny pomoci vlády vo všetkom tom, v organizovaní Seminára, v oslobodení kňazov od plnenia vojenských zákonov frontovou službou, v zárukách a ochrane výkonu všetkého druhu...»

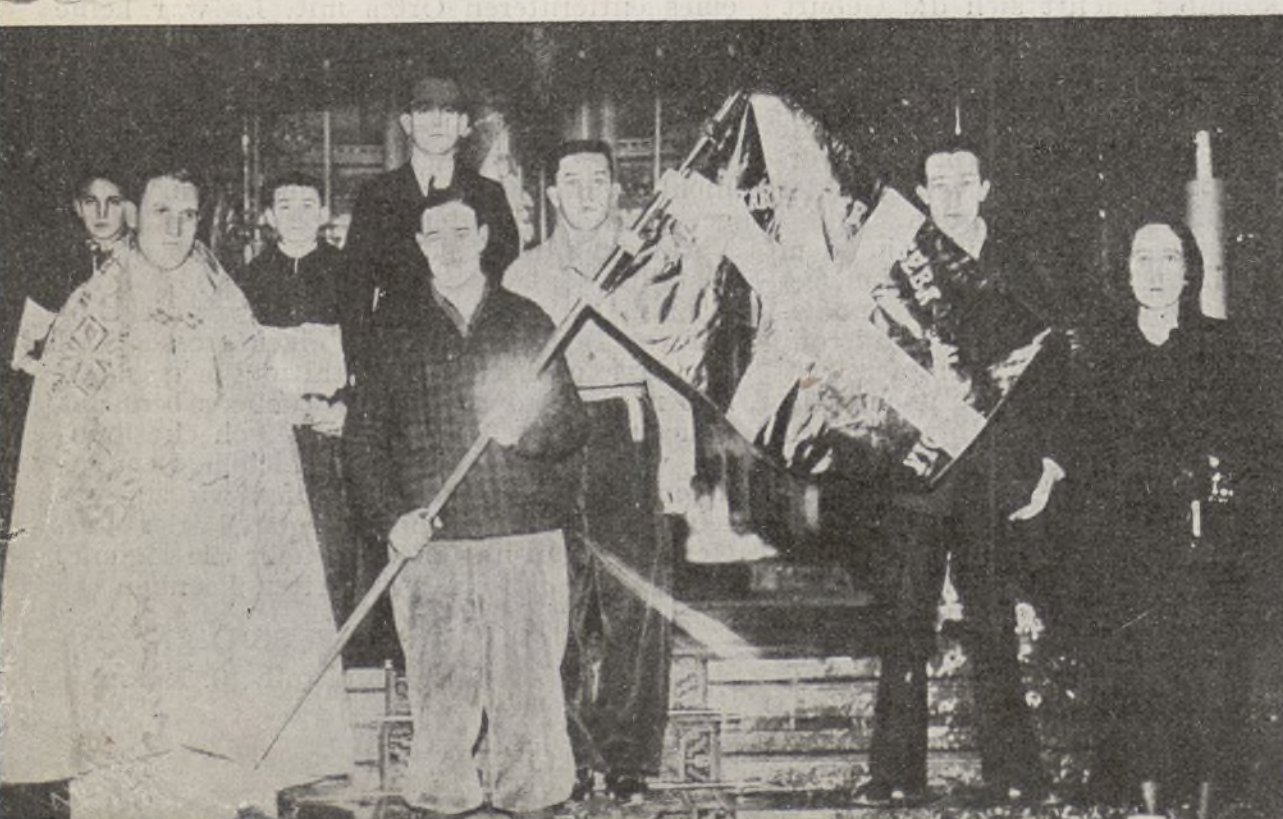
Ze 31. marca bolo bombardované dole- zité mesto Durango, z veľkej casti roz- búrané, zničený bol veľkolepy farný chrám Svätej Marie a moderný kostol Otcov jezuitov, zapríčinená takto smrť dvoch kňazov pri vykonávaní náboženských obradov a veľký počet veriach, ktorí sa zúčastnili omse, rozbúraný kláštor Au- gustínov, z ktorých bolo 30 zabitých a nespocetné zranené.

Ze 26. apríla letecvo v službách Fran- cových strasne bombardovalo a strojo- vymi puskami ostrelovalo ctihodné me- sto Guernicu, vypálilo kostol Svätého Já- na, znicilo chrám Santa Maria, zrovnalo so zemou temer všetky budovy mesta a nemilosrdne ostrelovalo z gulometov oby- vateľstvo, chcjúce sa útekou zachrániť. Letiac nízko nikým neohrozované, vybor- ne vidiac trosky a obete, ktoré vysobi- lo, vedome pokračovalo vo svojom diele a spôsobilo stovky a stovky mŕtvych. Ten istý osud stihol obce Arbacegui a Guerricaiz... V mene celého baskického klerusu, v mene ľudu verného svojej ná- boženskej histórii, podpísaní kňazi dvíha- me k Vasej Svatosti svoj hlas, hlas prav- dy...»

Je zhola nemožné podat ucelený obraz o prenasledovaní katolíckych kňazov a oby- vateľstva v Baskicku, ktoré po jeho obsadení Francovými cudziní, marokánskymi hitle- rovskými a mussoliniovskými trupami tam zavládlo. Stovky kňazov, utyraných k smrti, tisíce a tisíce zien, starcov, chlapov umu- cenených a postrieľaných len preto, že boli verní svojmu národu, bojovali za baskickú národnú slobodu a boli zili v hlbkej viere, že sloboda národa je bozsky dar, za ktorý hodno a nutno bojovať.

Ano, na horúcej pode Spanielska zúri pre- nasledovanie katolíkov, su vrazdení kňazi, nevinné deti a zeny len preto, že cítia v hlbke svojho srdca krestansky, národne, ľudsky. Ale nie republikánskymi, vojakmi, nie tými «čer- venými». Krv povrazdených katolíkov, dym spálených chrámov, zničených náboženských pamiatok volá k svetu: vrah a mucitel ľudí dobrej vôle prichodí s druhého brehu, nepria- telom ľudstva je fasizmus. Nepriateľmi su Fran- co, Hitler, Mussolini a jeho pomahaci a ucnia na celom svete, i keď ústami sa dovolávajú obrany viery.

Katolícky kňaz vysväčuje zástavu baskických milicionárov.

Prijímanie baskických milicionárov pred odchodom na front.

sníci zachraňujú za pomoci miestnych vybo- rov Ľudového frontu a republikánskych vo- jakov nepriateľom ohrozené umelecké hodnoty všetkého druhu. Nebudeme tu spomínať, ako bolo treba zachrániť madridské a iné umelecké zbierky do bezpečných podzemných krytov pred hitlerovskym a mussoliniovskym letect- vom a delostrelectvom ale dáme slovo páte- rovi Leocadiovi LOBO, vikárovi zo San Ginés, ktorý je členom spomenutej Rady:

«Cheem vyzdvihnúť jeden pohľad na Madrid, toto zrkadlo a pychu Spanielska a sveta. Pridelený k Rade pre ochranu umeleckého pokladu, ktorého práca ne- bude nikdy dost ocenená, navštívil som veľké množstvo kostolov, respektovaných ľudom. Ziadne obtazovanie, ziadna taz- kost: samozrejmy sa mi stal obraz neu- cenených robotníkov, ktorí, pistolu v ruke sa postavili na odpor násilnostiam a po- ziaru, zachraňujúc, s hlbokym vedomím zodpovednosti poklady a a pamiatky ná- boženské, umelecké a kultúrne. Posbie- rali sme dvadsaťdva farné archivy v hlavnom meste bolo tridsať far a obro- vsky počet ornamentov a náboženských

Rádové mnisky pomáhajú zachraňovať hitlerovskym letectvom ranené deti.

Byvalé mnisky-frantiskánky ako osetrovatelky andúarskej nemocnice miernia bolesť ranených republikánskych vojakov.

Mobilisovat obranné síly lidu, rozsířit a posílit lidovou frontu, rozdrtit fasistickou invasi!

V průběhu vnitropolitického vyvoje Španělska, jak jej můžeme sledovat ode dne fasistického povstání a svou bezprostřední účastí za války, pozorujeme, fakt, že v demokratickém řízení země a její obrany hraje Komunistická strana Španělska vážnou úlohu. Z malé, nevlivné strany před několika léty stal se cítil, jehož slovo pozývá v masách španělského lidu velké vážnosti a jehož jasné chápání potřeb vítězného vedení války a revoluce je uznáváno. Skutečnost, že téměř všechny komunistickou stranou formulované důležité požadavky byly — přes odpor jistých směrů —

LISTER

velitel stejnojmenné úderné divise byl pro skvělé splnění teruelského úkolu povýšen na podplukovníka (teniente coronel). Tím vláda poznamenala předpis dosud platný, že vojáci bez válečné akademie mohou se stát pouze komandanty-majory. Při vypuknutí povstání byl soudruh Lister pouhým milicionářem.

konec koncu přijaty a praxí uznány za jediné správné, svedci o spjatosti strany s lidem, o správnosti její politiky — což jsou důvody, proč i my zde musíme pozorně si všimnout politiky KS Španělska. Zřízení pravidelné armády, její jednotné velení, rozdělení zabavené půdy mezi bezzemky a jiná a jiná tak důležitá — a jak se ukázalo, — nezbytná opatření, byla ještě před rokem požadavky komunistické strany, o nezbytný vedení prudký vnitropolitický zápas. Vyvoj od dřívějších resolucí vedoucích orgánů KSS po jejich všeobecnou platnost nás pobízí, abychom se seznámili s problémy, o nichž jednalo v polovici listopadu plenum Ústředního výboru KS Španělska a jaké cesty vytýčilo pro vítěznou cestu v této válce.

VŠEOBECNÁ SITUACE ŠPANELSKA JE VÁŽNÁ

Celé jednání pléna (13.-16. listopadu 1937) neslo se v duchu velké věci generálního tajemníka strany, Josého Díaze, jenž pečlivým rozbořením poukázal na okolnosti, jež činí dnešní situaci vážnou, dokázal však též, jak Španělsko vlastními silami — při současné mezinárodní solidární akci — může zdolat všechny obtíže a skončit válku vítězně. Ostatní referenti (ministr Uribe o zemědělské otázce, Dolores Ibarruri-Pasionaria o věcech vojenských, ministr osvěty Hernández o úloze SSSR, a jiní) podepřeli Díazem rozvinutou linii strany podrobnými vyklady.

Pádem Severu se vojenská situace Republiky velmi ztížila, protože se uvolnily velké masy nepřátelských sil. Přitom je naprosto falesný názor, že ztráta Severu nebylo možno zabránit pro jeho odloučenost od ostatního republikánského území. — Madrid byl v situaci ještě tejší, kdy ještě nebylo pravidelné armády, nebylo jednotného velení a když nepřátelsky váleč se téměř nezadržitelně valil kupředu. V Madridě však byl zmobilisován celý lid, obranný výbor zorganizoval opevňovací práce a veskeré obyvatelstvo, den co den povzbuzované politickou prací, postavilo se ze všech sil na obranu svého města. Na Severu však přes poucné zkušenosti pravidelné armády v republikánském Španělsku, přes zá-

rivý příklad Madridu, do poslední chvíle nebylo provedeno zřízení pravidelné armády s jednotným velením; ac bylo dost času, nebyly organizovány opevňovací práce a především: politická mobilisace a zainteresování obyvatelstva do obrany své země nejen nebyly prováděny, leč naopak, všechny politické projevy byly zakázány, v ozbrojených oddílech nebylo politické práce a stranické boje vedly se dál.

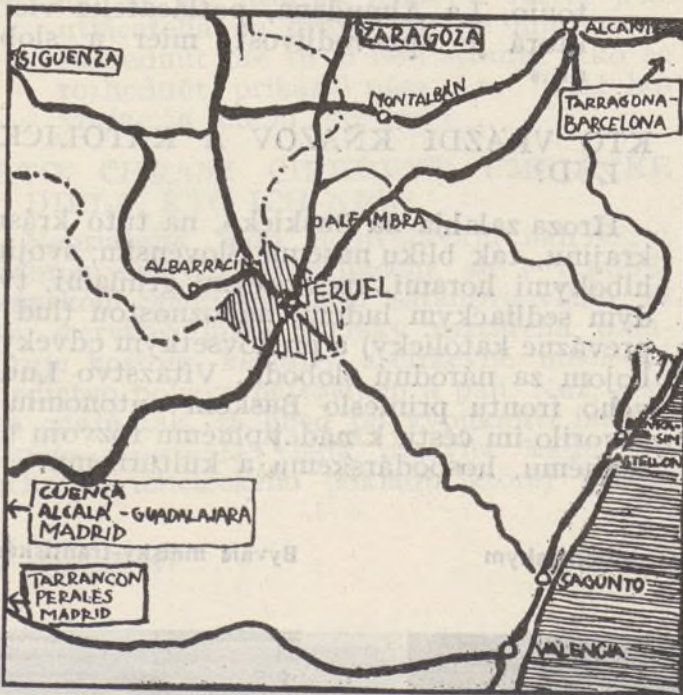
Mezinárodní situace je ztížena politikou anglické konservativní vlády, která hledá dohodu s fasisty a už navázala s nimi diplomatické styky pod formální rouskou obchodního spojení.

PŘEDPOKLADY VÍTEZSTVÍ

Při vsí vážnosti situace, jsou zde v republikánském Španělsku všechny podmínky pro zdolání obtíží a pro konečné vítězství. Není důvodu k poraženeckým náladám, tím méně se smí padnout do lehkomyšlné bezstarostnosti, že se problémy rozřeší samy. Především nutno uvolnit veskeré prameny lidských a materiálních sil. Při svedomitě organizaci a mobilisaci všech sil, republikánské Španělsko je s to postavit do pole nekolikanásobně větší armádu než má a může mít nepřítel, a frontu i zázemí zásobovat nutnými potřebami. Ale v zájmu této věci nutno heroismem Madridu naplnit celou zemi. Celý lid, jako v listopadových dnech Madrid, musí být vyburčován, aby povstal proti cizím invasorům, aby uhájil svoji zemi nejen opevňovacími pracemi na pobřežích a v zázemí, nejen aktivní spoluprací při vycistění země od 5. kolony, trockistických agentů nepřítel, porazenců a sabotážníků, ale v první řadě iniciativním vystupňováním své hospodářské vykonnosti ve všech odvětvích života.

PRAVIDELNÁ LIDOVÁ ARMÁDA

Komunistická strana zdurazňuje obrovské pokroky na poli vojenském, velkolepý vyvoj, který prodelala ozbrojená moc Republiky yode

Dobytí Teruelu znamená zkrácení silničních komunikací a vyrazení levantského fasistického klínu.

dnu povstání, antifasistický duch, kterým je proniknuta armáda od vojáku po velitele. Nutno však posílit armádu ještě víc, ještě intenzivnějším vojenským skolením mas a kádru, ještě důkladnějším její vycistěním od zivlu nepřátelských a těch, které nelpí celým svým životem na věci Republiky, nejvíce iniciativu a jsou liknaví a lhostejní ve své službě; a toto cistění musí být provedeno nejen nahore, ve velitelských kádrech ale i dole. Podmínkou posílení armády je účinná vládní pomoc politickým komisarům, jež jsou duší armády. Jejich práce je pro Lidovou armádu nezbytná.

S vyvojem Lidové armády a její technické síly úzce souvisí soustředění a intenzifikace výroby ve válečném průmyslu. Komunistická strana nevidí překážky pro sestátí váleč-

neho průmyslu, čím by bylo armáde a potřebám války podstatně pomozeno.

Sem patří také otázka venkova, kde vedle obrovského díla rozdělení půdy mezi chudý zemědělský lid, bylo skudci napácháno mnoho zla, které se nyní musí urychlene napravovat. Jde především o to, spravedlivou politikou na vesnici, uspokojením hladu po puce, získat rolnické masy pro plnou a co nejaktivnější spolupráci při obraně Republiky.

MEZINÁRODNÍ POMOC

«V den, kdy začala fasistická invase na španělskou půdu, začala válka mezinárodního fasismu proti Francii» — takto formuloval Díaz mezinárodní význam španělské války a tím jsou také určeny úkoly mezinárodních demokratických sil. Od počátku války dosud byly to však pouze Sovětský svaz a předvoj mezinárodní dělnické třídy, které ze všech sil pomáhaly boji španělského lidu. Plenum neváhá kritizovat politiku některých reakčních vůdců II. internacionaly, kteří různými záminkami oddalují dohodu s III. internacionálou a rozhodujícím způsobem kladou překážky jednotné pomocné akci pro republikánské Španělsko. Plenum UV KSS obrací se přímo na francouzský lid a pracující světa, aby stávkami, bojkotem a jinými účinnými akcemi znemožňovali zásobování fasistického území válečným materiálem.

JEDINÝ MOŽNÝ KOMPROMIS — PORAZIT FRANCA

Plenum vyzývá všechny antifasisty a povstivé Španely, aby ostře potírali každou poraženeckou agitaci a reci o míru za cenu kompromisu s Francem. Bez vítězství nad fasismem není míru, jediný možný kompromis je zničit Franca a vyhnat ze země posledního vojáka fasistické invase. Ustoupit před Francem znamenalo by vzdát se všech nesmírných vymožeností španělského lidu a připustit fasistické cizí interventy, aby z celého Španělska udelali svoji polokolonii, jak je to na Francově území. Komunistická strana doporučuje ostatním antifasistickým stranám provedení velkého lidového hlasování, jež by nejen prokázalo poměr sil jednotlivých stran ale především by dokumentovalo oddanost lidu věci obrany španělské demokracie před fasismem. Byla by to obrovská manifestace před světem, dokazující, že v republikánském Španělsku jsou masy lidu účastny na vládních věcech, zatím co na fasistickém území je obyvatelstvo terorizováno.

NEJVYŠŠÍ PŘIKAZ: UPEVNIT JEDNOTU LIDU, POSÍLIT LIDOVOU FRONTU!

Rámcem pro splnění předpokladu vítězné obrany Republiky je Lidová fronta. Velkým a rozhodujícím příspěvkem pro její posílení bude sloučení stran Komunistické se Socialistickou, mezi nimiž jsou velmi úzké a srdečné styky. Komunisté si její těsné spolupráce se CNT (anarcho-syndikalistické konfederace práce) a anarchisty, jejichž změny ve svém programu a nazírání značně usnadňují jejich vstup do Lidové fronty a společný postup CNT s UGT.

V dané chvíli jakoukoli nervositu a nepředpojaté ciny poskozující jednotu Lidové fronty nutno co nejostřeji potírat a odstranit jakozto přímé útoky proti věci celého lidu a jeho obrany. Jsou vládní opatření, s nemiz KS nemůže souhlasit bez vyhrady, které však připustila, aby nerozbila Lidovou frontu, a tak neznamenala vítězství lidu, který koneckoncu rozhodne o cestě, jíž po vítězné válce chce jít.

Lidová fronta musí se stát vyrazem mohutné a účinné spolupráce všech antifasistických organizací, celého lidu s vládou Lidové fronty.

Proto Komunistická strana přikazuje všem svým organizacím a členům, a klade na srdce všem skutečným antifasistům, aby všemi silami přispěli k posílení a rozšíření této mohutné politické formy vůle lidu, zvítězit nad fasismem!

Pod praporem T. G. Masaryka

Snad jste nikdy nesloužil kostel malé spanelské vesničky takovému účelu jako 5. prosince. Ten den zde nový československý batalion «T. G. MASARYK» oslavoval své ustavení.

Prostorná chrámová síň je zcela zaplněna členy batalionu, hosty i místním obyvatelstvem. Tam kde dříve byl oltář, nachází se nyní předsednický stůl. Ohromná plocha zdi pokryta je velkými portréty T. G. Masaryka, Azani a Alvareze del Vayo. Obrazy jsou lemovány československými a spanelskými prapory. Pod nimi je nápis: At žije československá brigáda. Celá vyzdobena působí dojmem mohutnosti. Postranní stěny jsou ozdobeny transparenty a obrazy Pasionarie a Durrutiho. Transparenty kterými je vyzdobena loď kostela nesou nápis: Prapor T. G. Masaryka je praporem sbratření národu a jiné. Zadní stěna lodi je vyzdobena nástennými časopisy, které kamarádi upravili z fotografií a svých článků.

Politický komisar nového batalionu uvítal všechny přítomné a zdůraznil národnostní charakter nového batalionu. Zástupce našeho kádrového oddělení s. Sláva mluvil o významu našeho boje zde ve Spanelsku. Na boji Spanelské republiky vidíme my, Čechoslováci nejlépe jaký osud je připravován fašismem také naší republice. Spanelsko je nám varovným příkladem a spojení spanelského lidu ukazovatelem po jaké cestě jít, abychom zabránili zničení naší země. My českoslovenští dobrovolníci, jsme si dobře vědomi toho, že bráníme svobodu Spanelska bráníme také svobodu a nezávislost naší vlasti. Poli-

tický komisar a zástupce velitelství Mezinárodních brigád pozdravili nový útvar a oceňovali význam boje československých dobrovolníků. Dalšími řečníky byli zástupci různých národností. Přítomný E. E. Kisch promluvil o osobnosti a demokratickém postoji T. G. Masaryka. Maďarský zástupce vyzdvihl význam spolupráce a předal novému batalionu za maďarské kamarády vlajku. Batalion pozdravil také zástupci jiných útvarů, batalionu Dimitrov, Gottwaldovy baterie, Komenického lazaretu a jiní. Vřelé pozdravy pronesli starosta obce a zástupce místní lidové fronty.

Programovou část uspořádali soudruzi z batalionu. Zpívali se písně všech národností, žijících v CSR. Maďarští kamarádi přednesli několik básní.

Slavnost zanechala u všech přítomných hluboký dojem a byla novým povzbuzením k boji proti fašismu. Dnes, kdy se blíží doba těžkých a rozhodných bojů, vystupuje na bojisté nová jednotka, nadsených antifasistu. Boje však nebudou zádati od nás jen odvahu a statečnost, ale v první řadě dobré vojenské znalosti. Proto kamarádi řečníci tolik zdůrazňovali jak ekonomicky musí být využito času pro vojenský výcvik.

Do batalionu «T. G. MASARYK» jsou zarazeni vesměs kamarádi, kteří přijeli nedávno z Československa. Jsou plni nadšení a očekávání. Batalion se skládá z roty Čechů a Slováků, roty sudetonemské, maďarské roty «Petofy» a smíšené kulometné roty a je zárukou, že půjde cestou po cestě, kterou zde vytýčili starší čsl. útvary.

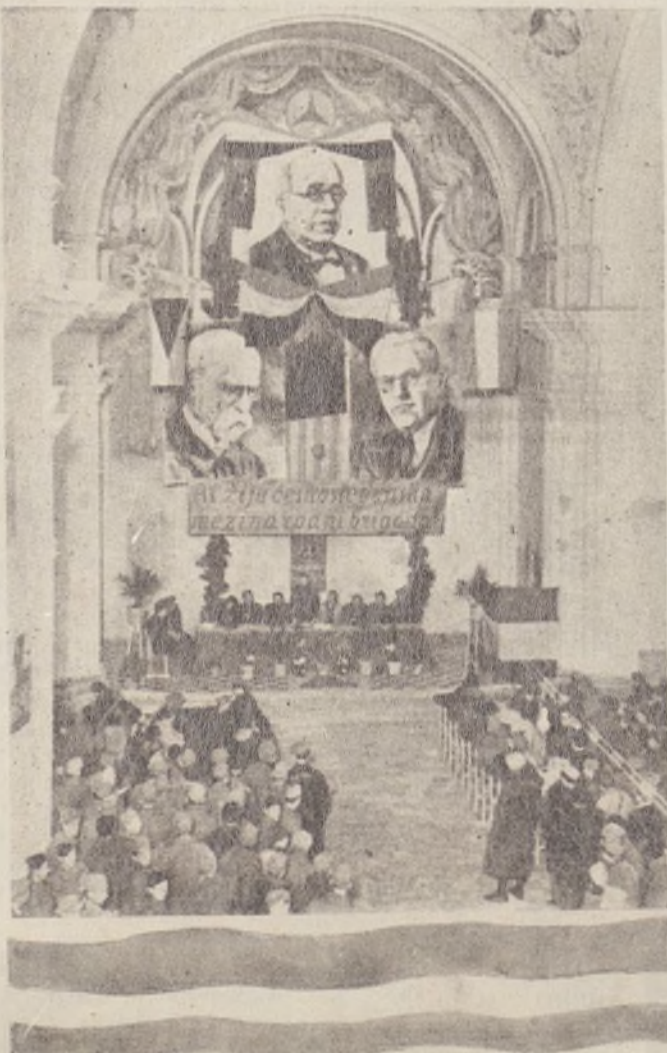

PRVNÍ VÍTEZSTVÍ

Spanelsko, v listopadu

Hvezdnatou nocí se pohnula dlouhá řada temných postav. Prapory se zavlnily, píseň vytryskla z mladých, nadsených hrdel. «Masarykův batalion» se dal na svůj první pochod.

Byla to vlastně jen malíčkost, lidé méně nadšení by to nazvali zcela prosaicky stěhováním do druhé vesnice, ale pro nás všechny to byla velká událost. Po prvé «Masarykův batalion» se stal pro nás skutečností a ne věcí, o které se dovídáme jen z různých papírů. Z našeho dosavadního výcvikového střediska jsme přecházeli do nové vesnice, ze které (důfáme všichni, že brzy) půjdeme již přímo na frontu jako pevný, zcelený batalion, hájící ideály humanitní velkého demokrata Masaryka se zbraní v ruce proti smecce vzteklych fašistických bestii.

Po rozloučení s dosavadním velitelem báse, vysly zformované útvary do tiché noci a po krátkém pochodu dorazili jsme do «naší» vesnice.

Hned s rozbřeskem jitra, rozbehli jsme se, abychom obhlédli své nynější stánovisko, kolébku našeho batalionu a abychom se seznámili s místním obyvatelstvem. A již dnes, po 24 hodinách můžeme směle tvrdit, «Masarykův batalion» dobyl svého prvního vítězství, že jsme svým elánem, svým vystoupením získali obyvatelstvo úplně.

Prátelské usměvy, zdravící nás na každém kroku, hledící pohledy mandlových očí místních krásavic, stejně jako zatáté pesti vztyceny k pozdravu, to vše dává nám dobré vysvědčení, to vše jest zárukou toho, že budeme-li pokračovat stejným způsobem i nadále, upevníme-li ještě více naši disciplínu a tím i naše řady, že se platně zaradíme po bok našich starších kamarádů v našem velkém boji i v konečném slavném vítězství.

ALIK

OBRÁZKY ZE ŠPANĚLSKA

Ve všech republikánském vojskem osvobozených obcích zřizují se s pomocí milicionáru kultury školy.

Alvarez del Vayo, vrchní válečný komisar vzdal se své funkce. V nejnebezpečnějších chvílích Republiky byl zároveň ministrem zahraničí. Zřízení politických komisaru a zajištění vysoké morálky Lidové armády je z velké části jeho dílem.

Nevíme jestli je ještě mnoho těch které dojmou a rozechvějí stručné zprávy o nových bombardováních měst, o nových masakrech mezi civilním obyvatelstvem republikánského Španělska. Domu, do Československa, však neprestaneme říkat: ubraňte naši republiku před tímto osudem, sjednotte všechny demokratické síly proti fašismu, pomozte španělskému lidu a svým synům interbrigadistům porazit fašismus, aby dělnické čtvrti a krásné paláce naší vlasti jednou nebyly poznamenány Hitlerem, jako tento barcelonský dům v noci na 21. prosince 1937.

Nový francouzský vyslanec, Labonne předal prezidentu Republiky Azañovi poverovací listiny. Jak vidět, tváří se velmi spokojeně, proto chceme verit, že i španělský lid při pomyslení na španělskou politiku francouzské vlády bude moci prozrazovat stejné uspokojení.

MIRA HOLZBACHOVÁ

Umelci celého světa stáli již od počátku boju ve Španělsku na straně republikánské vlády. V celém světě byly uspořádány koncerty a výstavy, na kterých dávali své umění bezvýhradně ve prospěch republikánského Španělska.

Ani CSR nezůstala za touto pomocí pozadu. Spisovatelé, básníci, umělci stáli vždy v celé každé akci. Jejich pomoc byla také pro nás čl. dobrovolníky velkou morální vzpruhou.

Když v září letošního roku přijela do Španělska československá tanečnice Mira Holzbachová, vítali jsme ji nejenom my dobrovolníci, ale i španělský lid. Mira Holzbachová se stala hostem tohoto lidu. Přijela, aby svým uměním podporila ty, kteří tuto pomoc nejvíce potřebují, sirotky po padlých obráncích vlasti, španělské děti. Uspořádala několik večerů ve větších městech republiky. Všechny španělské noviny se o ni zmiňovali pouze s chválou. Nezastavila se však pouze v městech. Tancila ve větších nemocnicích, na vesnicích a v různých brigádách zafrontou. Tancila ráda byt to bylo mnohdy za velmi těžkých podmínek. Ne primitivních jevištích často za světla z reflektoru aut, přinášela nám trochu svého umění přímo na fronty. Poznali ji na střední frontě stejně jako na aragonské. Za krátkou dobu svého pobytu uspořádala radu večerů a odevzdala ve prospěch pomoci dětem celý výtezek svého turné, 31.000 peset.

Se Španělskem se Mira Holzbachová rozloučila na večer uspořádaném v Barceloně v Paláci katalánské hudby. Program byl doplněn předními katalánskými umělci a barcelonskou Coblou. Zde videli jsme znovu všechny ty tance které se tolik líbily španělskému obecnostvu i našim chlapcům. Nezapomenutelný «Plynový útok», pročitány «Slovanský tanec», vyvolaly bouři potlesku. Po večer byla jí předána nádherná kytice růží, srdečný projev díky španělskému lidu za solidaritu s jeho bojem.

Veríme, že i Míre Holzbachové se mezi námi líbilo a těšme ze, se po našem návratu nám zatancí u nás v Praze nový radostnější tanec.

KAMZIK

Ayuntamiento de Madrid

VOJA'K SVOBODY

orgán československých dobrovolníků ve Španělsku

c. 1. — 2.

TOTALNÍ VALKA — A CO MY?

Nemálo nepříjemné byly pocity západních demokracií, když před několika lety Ludendorff uveřejnil zásady německé válečné teorie v »Totální válce«. Nerekl v zásadě nic, nového: nikdy se totiž neválcilo z jakési mystické vnitřní potřeby projevit bojovného ducha. Vždy šlo o to, vnutit odporci svou vůli všemi prostředky. Nebylo-li více možno politicky dosáhnout cíle, použilo se násilí. A německy imperialisticky voják řekl jenom naplno, co v jeho reci znamená »všemi prostředky«: odporcem v příští válce nebude už jen nepřátelská armáda, ale celá země, celé obyvatelstvo v zázemí, všechny materiální a morální zdroje napadeného státu. Vnutit nepříteli svou vůli, to v totální válce znamená rozdrtit, zničit, vymytit všechny kořeny o zdroje nepřátelského odporu. Tento zápas aživot a na smrt vyzaduje mobilisaci vsena hospodářských a politických sil útočících státu, dokonale politické a propagacní zprhlcování jiných, zainteresovaných zemí a především rozložení a zdemoralisování hospodářských a mravních obranných sil státu — jenž má být napaden. A všechno to musí být provedeno před n e o p o v e z e n y m zahát jením válečných operací, aby tvrdý úder byl nečekáný a tím účinnější.

Není sporu, že jsme zde ve Španělsku — od předchozího pronikání hitlerismu do rozhodujících míst země, přes přípravu povstání generála za celého průběhu války, svědky a účastníky totální války Německa a Itálie proti evropskému státu. Okolnost, že je to první Hitlerova totální válka v Evropě a že podobný osud je připravován tímtož útočníkem i jiným evropským zemím, v první řadě Československu, pobízí nás, zduraznit jednu důležitou zkušenost této války.

Německy a italsky imperialismus vytýcily Španělsko za cíl svého útoku, připravily povstání a zahájily invasi do této země, protože ji považovaly za nejslabší článek v evropské reťazi. Měly ve svém vlivu armádu, hospodářství a byly přesvědčeny, že jejich houzevnatá propaganda, tisk a radio dostatečně snížily bdlost a odolnost země.

Jejich prvý úder vyvoláním povstání selhal, protože nepočítaly — aspoň nikoliv v reální míře — s morální obrannou silou země, jež je v každém případě lid brání své. Tento morální cinitel, bdlost a antifasistická uvědomlost lidu bojujícího za svoji věc, je už i v rozpoutech totalitářských strategií vážnou položkou, zde ve Španělsku stává se cinitelem rozhodujícím.

Celý svět ví, že není téměř týdne bez barbarského delostreleckého ostřelování Madridu a že při tom cíly nejsou vyslovene vojenské objekty, ale rusné ulice, sociální instituce a především zalidněné dělnické čtvrti. Stejně tak, jaký má bezprostředný vojenský význam ono, v posledních týdnech tak časté letecké bombardování nestastné Barcelonety, kde kdysi katalánská buržoasie na několika tuctech čtverečních kilometru napechovala tisíce rodin chudiny a kde za to každá bomba zasáhne vsí cizáky nad sotva 3 m širokými ulicemi natropí příserné spousty? A jaký význam má nicení a masakrování ztracených zázemních vesniček, kudy nevedou silnice a kde znali válku jen z doslechu?

Nepochybujeme, že jsou to všechno nehybnoucí pomníky v historii lidstva dosud jediných »projevu státní organizované lidské zvláštnosti. A s hlediska fasistických útočníků mají svůj velmi reálný význam: temito sou-

stavným válečnými útoky na zázemní města, zejména na huste odydlené proletářskými a pracujícími masami, nejdůležitějšími složkami obranných sil země, provádí se stejné důležité válečný úkon, jako když 180 fasistických letadel se snaží vytlačit republikánské vojáky ze znovudobytých posic před Teruelem. Bolest, strasti, svým castým opakováním téměř nepřetržité chvíle strachu mají vystupňovat pocity chvílkové deprese v trvalý stav nemožnosti a bezbrannosti, vůči přesile a všemohoucnosti nepřítel. Vešmi vystizne označil jeden anglický kamarád německé vojevůdce »inženýry smrti«. Jejich chyba ve výpočtech, jak byla zjištěna hned při ztroskotání fasistického povstání roste však časem obrovskými investicemi a zejména úplně opačným účinkem jejich zázemních válečných akcí, do velikosti pro ne katastrofální. Nicením republikánského zázemí a masakrováním jeho lidu, nejen nedeprimují obyvatelstvo, ale — představující se svými kousky v celé své, barbarské zrudnosti a dávající již antifasisticky uvedomelému lidu krvavé lekce z fasismu, — neprimó napomáhají jeste tesnější semknutí a vystupňování sil lidových mas pro vítězné zdolání nepřítel. Smutek vane z očí matky, již urvala fasistická bomba děti a skrovny domov. Ale v tom smutku španělské matky nevidíš bezradnost a bezmocnost ale plamen nezměrné nenávisti, která zítra už bude pohánět nové stroje, bude chrlit nové zbrane a nové statisíce na fronty, aby byl ubit velký vrah.

Je nám teško neríci, že tento většinou nás dosud nezazity heroický duch bráničů se národa patří mezi největší události našeho života. O to větší jsou naše obavy, myslíme-li na naši vlast, na Československo. Známe dobře masu našeho lidu, a víme, jakých hrdinstev boje a práce jsou schopny, bráníce svoji zemi, svá práva a svobodu. Známe také dobře naši československou armádu, její vysoké technické, bojové kvality a demokratického ducha, kterým je proniknuta většina jejich příslušníků.

Znepokojuje nás však skutečnost, že přes hrozící nebezpečí a útoky nepřátel za hranicemi a uvnitř země je rada vůdců velkých, masových stran, kteří dosud nechťejí pochopit, že fasistickému nepříteli možno odolát jen sjednocením všech skutečně demokratických, protifasistických sil. Není možno bojovat proti fasismu a připravit masu morálně i materiálně pro vítězný boj, když se trpí na rozhodujících místech všech odvětví života, správy a obrany živly neoddané úplně demokracii a její obrane před fasistickým útočníkem. Plukovník gener. stábu Moravec napsal jednou, že stát, v jehož hranicích žije také početní příslušníci útočícího národa, zvíťazí jenom tehdy, vepíše-li v svůj prapor ideál vyšší, než za který vede válku útočník, ideál všechny národy spejující, — nikoliv nacionální ale sociální. Obáváme se, že po sociální a hospodářské stránce se v Československu jeste neudělilo vše potřebné pro zlepšení postavení lidu a tím pro zvednutí morálních branných sil Republiky. Karteláři, finanční velmoži a jiní podobní přátelé »tvrdé pesti na chudé« svobodně pokračují ve své rozpyratné práci. Nepoučila se naše Republika jeste ze zkušenosti s Marchy, Lerrouxi a ostatními postavami v pozadí fasistického povstání a cizí invase ve Španělsku?

Co deláme my proti totální válce?

LUIGI GALLO
inspektor komisar Mezinárodních brigád.

NASE NOVE ÚKOLY

Nynější situace ve Španělsku ukládá dobrovolníkům Mezinárodních brigád nové úkoly, které dosud nebyly chápány. Je to především účinná pomoc při vojenském výcviku a politické výchově nových branců, nevyhnutné podmínky, rozhodující o bojové hodnotě jednotky, a pak napomáhání největšího možného růstu nových španělských kádrů v našich radách.

Nase armáda roste se dne na den, přichází noví branci do ní. Potřeby války zabírají nám dát temto vojákům víceměsíční výcvik. Za sotva několik týdnů nutno vychovat z rekrutu dobré vojáky, obeznámené s vojenskou taktikou. A jsou to právě »starší«, ti kteří prodelali svoji zkusební dobu v dlouhých měsících války, kdož musí být organizátory, povzbuzujícími a instruujícími nové brance.

Jaká bude bojová hodnota jednotky, mající hrstku lidí vojensky připravených ale složené ve své většině z jednotlivců nedostatečně instruovaných? Přirozeně může být jen negativní.

Je proto nutno sjednotit veskeré naše úsilí k cíli, dát naší armádě kvalifikované síly, které ji umožní definitivně porazit fasismus. Využijme všech příležitostí, každé chvíle odpocinku pro výcvik novácků starými, aby zkušenosti staly se majetkem všech. Aby starší vojáci dávali vždy příklady kázně a dobrého ducha. Jen tímto způsobem nase Mezinárodní brigády budou moci být údernými jednotkami a zachovat své dobré jméno. Pro provedení tohoto úkolu je třeba, aby v našich Mezinárodních brigádách byly nejlepší vztahy mezi internacionály a Španěly, je třeba utvorit jednotný celek, i přes různost jazyku a povah.

Na výtky o slabé práci mezi nováckými často slyšet odpovědi: »Vždyt nemáme španělských kádrů pro práci mezi nováckými.« A pak se žádá o kádry, kde to jen jde: od divise, od armádního sboru, od vlády. Přirozeně, že se nedostávají žádné nebo jen málo, protože vsude se naráží na stejné tezkosti. Není nezjedno řešení: vychovat nové síly, nové kádry.

Musíme dovést dát růst v našich radách schopnostem a znalostem, které jsou ukryty a stavět je na odpovědná místa.

Jakost a kvalifikace kádrů našich Mezinárodních brigád musí se merit podle počtu kádrů, které nase jednotky byly schopny vychovat.

Pro velitele našich Mezinárodních brigád má být ponížením, žádat kádry od jiných jednotek. Je nutno, abychom si je vychovávali sami, a to v takovém množství, abychom je mohli dát jednotkám, kterým se nedostávají.

Vím, že jsou kamarádi, kteří s hrdostí a radostí myslí na mezinárodní důstojníky a komisaré v Brigádách: »Hle kolik dobrých lidí jsme dali věci Španělska my, dobrovolníci svobody.«

Ovšem, dali jsme armádě pekny počet dobrých lidí. Ale budeme hrdejší, budeme-li moci říci, jak jsme přispěli k vzrůstu velkého počtu nových španělských kádrů z našich rad.

Projevivše aktivní spolupráci při realisaci techto dvou úkolů, při výchově nových branců a vytváření nových španělských kádrů, přispějeme velkým dílem k upevnění a posílení naší armády.

GOTTWALDOVA CETA

Do 25. listopadu 1936 netvorili csl. dobrovolníci na spanelských frontách ani jediné vlastní jednotky. Bojovali rozptýleni po útvarcích jiných národností. Teprve 15. listopadu, kdy se ve vycvikovém táboře 8. batalionu XIII. brigády seslo více Čechoslováků, bylo možno utvoriti první csl. jednotku — Gottwaldovu ceta. V cete bylo při ustavení 30 Čechoslováků: 14 komunistů, 2 soc. dem., 24 neorganizovaných.

Gottwaldova ceta tvorila společně se dvěma polskými cetami rotu «Mickiewicz». Velitelem Gottwaldovy cety byl zvolen soudruh Laidl Lorenz z Prahy, který přijel do Španělska z Francie, kde byl asi 10 roku zaměstnán. Před odjezdem na frontu, 7 prosince 1936, dostal 8. batalion jméno CAPAJEV.

Ulicemi Valencie pochodovala celá XIII. brigáda za velikých ovací obyvatelstva. Vzdýt to byla první Mezinárodní brigáda, kterou zde videli. První vyzbrojeni a vojensky ukázněni celek. Ve Valencii se celá brigáda zdržela několik dnů. Casu zde straveného využívá však k vycviku.

19. prosince odjízdel XIII. brigáda blíž k Teruelu. V městečku Alfambra prozila brigáda právě o Stedřím dnů své první letecké bombardování, na stěstí beze škod. 25. prosince uspořádala rota sbírku pro nejchudší městečka. V Gottwaldově cete bylo vybráno 700 peset. Celý výtěžek sbírky 1700 peset byl odevzdán Lidové frontě. 26. prosince jsme nastoupili do posic.

27. prosince dostal batalion rozkaz k útoku. za útoku se dostala rota Mickiewiczova s Gottwaldovou cetou až do prvních ulic Teruelu. Celý útok byl proveden s takovou silou a nadšením, že fašisté v panickém strachu opouštěli své posice, nebylo ho však náležite využito a byli jsme vytlačeni. Silvestrovskou ztrávil ceta v otevřeném poli. Byla v prvních liniích a kopala zákopy. Nastalo nové období boje — posicní válka.

Při bojích o Teruel padli z Gottwaldovy cety 2 kamarádi a 11 jich bylo zraneno. Jako první padl soudruh Laidl, velitel cety, který si již v začátcích boje získal úctu všech svojí odvahou a ohledem. Slavnost I. L. I. byla vykonána za delostřelby v zákopech.

28. ledna byla brigáda odvolána z posic a Gottwaldova ceta přidělena k německé roty batalionu Capajev. 11. února byla brigáda transportována k Almerii, aby zabránila postupu fašistu, který obsadili Malagu. Tato úloha byla XIII. brigádou cestně splněna. Po zadržení fašistického náporu byla brigáda 28. března vystrídána brigádou španelskou a měla odejti do Almerie na oddych. Zde však již čekal příkaz, že se má zúčastniti protiofensivy u Pozoblanco. Ihned odjíždí a již 4. dubna o 4 ½ hod. ráno utoci proti Valsequillo. Pres zoufalý odpor fašistu je vesnice o 10 hod. dopoledne obsazena. Při dobývání nádraží padl jeden z nejlepších csl. dobrovolníků, soudruh Toman. Na druhý den pokračoval Capajev jako útočící batalion v postupu. Obsadil novou vesnici a ukoristil mnoho válečného materiálu. Nasledovalo několik dnů nepřetržitých bojů, ve kterých batalion Capajev denne postupoval. Byl zadržen až u Fuente Ovejuna, v době, kdy již vycerpání batalionu bylo příliš velké a batalion bombardován denne těžkými Junkersy.

Batalion Capajev zůstal v posicích až do konce června kdy byl jako úderný batalion přeložen na střední frontu a aktivně spolupůsobil při úspěchu na Brunete.

Unava a vycerpanost neustále bojujícího batalionu byla příčinou, že se vedení střední fronty rozhodlo odvolati batalion z přední linie, kde téměř po dobu čtyř týdnů hájil exponované posice proti houzevnatému tlaku nepříteli, za velmi těžkých strategických podmínek. Po krátkém odpocinku nasledovalo preorganizování brigády.

Gottwaldova ceta, nyní rozšířená v rotu, je dnes součástí Dimitrova batalionu.

CESTA K TOTALNÍ VALCE

Polská vláda připravuje zákon, podle něhož do pomocných vojenských služeb mají být pojaty také ženy od 18 do 45 let. V případě války mají být mobilisovány pro protiletadlovou obranu, sanitní, spojovací, dopravní a vojensko-správní služby.

Cesta francouzského ministra zahraničí Yvona Delbosa do střední Evropy je jednou z nejdůležitějších událostí prosince. Vedle Halifaxova výletu do III. říše a Stojadinovicova zájezdu do Říma, tak příznačným pro nynější mezinárodní napětí, Delbosova cesta i ostatní diplomatické podniky daly nám dosti chmurný obraz. V Polsku se lid otevřeně bouří proti politice vlády a volá po demokratickém rádu, úzkem přátelství s Francií a Československem a rozvázání pout s III. říší. Vládní klka Beckova, ac bez finanční pomoci Francie nemůže dát své armádě ani nejprimitivnější vyzbroj, ac Hitler nepřestává stupňovat svůj nápor proti Gdansk a Hornímu Slezsku, neprojevuje umysl zmenit své spojení s Německem. — U spojenců Československa v Malé dohodě, v Rumunsku a Jugoslávii je ještě nepříznivější situace. V Jugoslávii policie brutálně rozháněla lid vítajícího reprezentanta spojeneckého státu a demonstrujícího proti fašismu, zatím co pan Stojadinović s Mussolinim vyjednával o podmínkách obratu Jugoslavi na osu Berlín Řím. Pro akceschopnost Malé Dohody nebezpečnou cestu nastoupila vládní politika Bukarestu. Po volbách, které smetly Tatarescovu reakční vládu nastoupil Goguv otevřeně fašistický režim. A uvádí-li se vláda zbavováním židovského obyvatelstva nejprimitivnějších občanských práv, je jisto, že je to jen skromný počátek všeobecného tazení proti všem právům dělnických a pracujících mas, proti všem pokrokovým a lidským hnutím uvnitř země a pro příklon k mezinárodním snahám Hitlerovým. Rumunsko stojí v předvečer velkých vnitřních bojů. Fašistická vláda má v Selské národní straně, do níž nedávno vstoupil demokratický politik Titulescu, v ilegálním dělnickém hnutí a ve velmi početných národnostních menšinách vážného nepřítele.

Za takových poměrů u spojeneckých malodohodových států musí Československo tím durazněji mobilisovat své síly a upevňovat skutečné spolehlivé spojenecké svazky. Celý lid zná útočné plány III. říše proti naší republice. Je proto povážlivé a těžko pochopitelné, že se trpí velezáhradní podkopy proti spojeneckým svazkům se SSSR a Francií a demoralizuje veřejnost defetistickou, porazeneckou agitací, že se připouští snižování bran-

ČESKOSLOVENSKO

Pocet nezamestnaných, podle hlášení zprostředkovatelů práce, vzrostl z 237,737 v říjnu na 332,981 koncem listopadu. V největší míře vzrostla nezamestnanost na Slovensku, o 27,824.

V debatě o rozpouštění Velké Prahy, který obnáší dvě miliardy a byl schválen, komunističtí zástupci ostře kritizovali nedostatečná opatření velitelství Civilní protiletadlové obrany na ochranu civilního obyvatelstva před útoky nepřátelského letectva.

V dole «Vojtech» u Příbrami doslo 9. prosince k velkému nestěstí v důlní kleti, která při vyjíždění narazila na kryt nad důlní sachtou. 12 horníků bylo těžce zraneno, někteří smrtelně.

Volby do studentských spolků přinesly pozoruhodné úspěchy pokrokovým organizacím a svědčí o pronikání demokratického ducha na university. V rade kolejí, tak na Letné, na Hradčanech, v Carltonu, Hlávkově koleji, pak u přírodovědu, v různých spolcích posluchačů inženýrství byly podány jednotné kandidátky poměrného, demokratického zastoupení, v jiných zase jednotné kandidátky levicových stran a v jiných místech bylo dosaženo volebního vítězství demokratického souručenství. V celku získali demokratictí studenti v Praze 2073 hlasy proti 1817 hlasům pravicovým.

PŘIPRAVY NEMECKA NA MORI

Podle nedávno vydané ročenky německého válečného loďstva v roce 1937 německé loděnice staví jednotky s obsahem 335,297 tůn proti 290 540 tůnám loni. Z toho se pracovalo na 152,000 tůnách bitevních lodí; 38,500 t. těžkých křižníků; 12,400 t. lehkých křižníků; 36,870 t. torpedoborců a 25,531 t. ponorek. V hamburských loděnicích se pracuje na 2 velkých bitevních jednotkách s delami o 38 cm a 12 děl o 15 cm. V kielském arseálu jsou v konstrukci dvě letadlové materské lodě o 19,500 t. a tamtéž se dokončují přípravy k stavbě 2 lehkých křižníků o 7000 t. a 15 torpedoborců o 11,000 t. Urychlene se dokončují práce při konstrukci deseti 500 tunových, dvou 172 tunových a 24 250 tunových ponorek. Připravuje se stavba dalších 6 podmořských člunů. Konečně

nyh sll lidu útoky hospodářských příživníků na existenci úroveň mas. Tu nepomůže jen tvrdá pest proti vojenským zrádcům, nechceme-li podlehnout útokům vnějšího nepřítele musíme bezpodmínečně zabezpečit si zázemí politikou v zájmu lidu a nesmlouvavou tvrdostí proti dnešním sabotérům a skudecům a zítřejším velezrádcům.

Válka Japonska proti Číně je dalším politickým nebezpečím pro lidstvo, chtějící a usilující o mír. Presto, že japonským vojskům se podařilo dobytí rady významných měst a proniknout hluboko do země, jsou dány a mnozí se předpoklady vojenské porážky Japonska. Obrovské masy bojeschopného a odhodlaného lidu a velká přírodní bohatství Číny, pro jejichž mobilisaci nebylo učiněno ještě potřebné, pak obrovské území, na kterém invazní armáda daleko od svých zásobovacích základů, s partyzánskými oddily v tylu musí operovat, předpovídají Japonsku tytež konce, jaké měl Napoleon na Rusi. — Lec fakt, že evropské mocnosti a Spojené státy, ac japonským útokem přímo dotčené ve svých asijských posicích, reagují na japonskou agresivitu jenom trapnými diplomatickými prostředky a tím zvětšují zravost a hazardérskou útočnost fašistických států, snižuje morální odolnost světového demokratického, mírového tábora.

V těchto chvílích vyniká jako zástita světové demokracie a opora protivalečných zemí a národů Sovetský svaz. Nejen pro své statečné vystupování na mezinárodních forech v zájmu ohrožených a napadených, nejen proto, že morálně a materiálně pomáhá Španělsku a Číně, ale protože svou stálinskou ústavou a mohutnou demokratickou volební manifestací dokázal, že kromě obrovské a nejlepší armády, kromě nevycerpateľného materiálního válečného potenciálu má neochvějnou oporu v 180 miliónech svého obyvatelstva a že všechny tyto složky činí ze země sovětské demokracie neprekročitelnou hráz a příklad mírovým silám světa. Jesté mocnejší semknutí mezinárodních mírových a demokratických sil kolem SSSR, společný postup dělnických internacionál a odborů, přechod pracujících mas ve všech zemích z obranné posice do útoku, aktivní jejich zásah na pomoc španelské a čínské republice, jsou oxinou prehradou, na níž jedine si mohou fašistické dobyvatelé rozbit hlavy.

urychlene byla započata stavba 12 torpedových lodí s prostorem 9500 tun a dalších 12 torpedových člunů, každý o 600 tůnách.

Není důvodu si myslet, že říšský úřad ve svých údajích přehání, spíše naopak, tyto stavby už nebylo lze zatajit před zahraničím, zatím co tajné hitlerovské arzenály pracují na dalších desetitisících tunách válečného loďstva tajně a nekontrolovane. Ale i přiznané statisíce tun nového německého válečného loďstva jsou velmi jednoznačnou hrozbou koloniálním mocnostem. Anglická konservativní a kompromisnická politika vůči Hitlerovi a Mussolinimu se brzy vymstí. V německých lodenicích se kuje meč, který s italskou a japonskou pomocí může protnout svazky britské říše.

VELKÁ BRITÁNIE NECHCE ZUSTAT POZADU

Radikálněsocialistický list «Depeche de Toulouse» uverejňuje informaci britské námořní autority, Lorda Lloyda, podle něhož, britské arzenály konstruují nyní válečné lodě celkem o 450,000 tůnách, z nichž stavba jednotek o 55,000 t. bude dokončena v nejbližší době. Naklady této výroby obnáší kolem 130 miliónů liber sterlinku (asi 1690 miliónů Kč.) Vyrobní lhuty všech námořních jednotek byly příkazem vlády radikálně zkráceny, takže na pr. ponorky, které měly být dodány koncem příštího roku budou hotovy již v květnu 1938.

ZBROJARSKÁ KONJUNKTURA TAKE V CSR

Mezinárodní napětí se odráží především v plném provozu zbrojářských závodů v CSR. Podle prohlášení Banskohutní společnosti, zelezářský průmysl má objednávky nejmene na půl roku. Skodovka, která vloni vyplácela 55 Kč podílu na zisku, bude letos vyplácet 85 Kč. na každou akci. Banskohutní společnost zvýší dividendu se 74 Kč. na 120 Kč. Tímto obrovským ziskem ani přibližně neodpovídají dělnické mzdy, jejichž skutečná hodnota rostoucí dražbou klesá.

Erich von Ludendorff

marsálek a jeden z nejvyšších velitelů německé armády ve světové válce, zemřel. Byl nesporně jedním z nejschopnějších válečných duchů německého imperialismu, spoluautorem německého nástupního plánu a když po zhroucení Německa se utáhl zdrčený do soukromí, shrnul zásady německé vojenské teorie v knize «Der totale Krieg». Teorie a praktická totalní války budeme mít příležitost zabývat se po celou tuto válku, při této příležitosti poznamenáváme jenom tolik, že s Ludendorffem odesel nebezpečně schopný nepřátelsky vojévudce, jím vytycené zásady však ovládají III. říši.

Ilja Erenburg: KULOMETY "BREDA"

«Popolo d'Italia», orgán Benita Mussoliniho denne uveřejňuje dopisy italských vojáků vyslaných do Španělska.

Jeste není tomu dávno, co italská vláda ujistovala svět, že ve Španělsku není italských vojáků. Na Guadalajare bojovaly neznámé divise.

Voják Marconi Severini z 524. batalionu píše nyní:

«Konečně, že Duce dal znát italskému lidu a celému světu, že neznámí vítězové jsou Italy. Ano, Italové a ne Angličané. Středozemní more je naše a my dobyjeme celého Španělska.»

Jak videt, duce je bystrý člověk: pro něho není nic neznámého. Nutno verit, že je bystrý nejen na souši, ale také na vodě. Podívá se dalekohledem na «neznámou» ponorku, jež potopila několik lodí, zamyslí se trochu, pak oznámí italskému lidu a zároveň celému světu:

«—Tato ponorka není anglická, nýbrž naše, středozemní, italská.»

KLASICKÉ LISTY MAMINCE

Tyto «klasické listy mamince», které chodí pod řízením časopisu, jsou dopisy vojáků skrz na skrz proniknutých heroismem.

I já mám listy italských vojáků, posbírané na bitevním poli. Jsou mimorádne prosaické. Většinou mluví o chalupě a penězích. Naproti tomu, listy uveřejněné v «Il Popolo d'Italia» mohou vzbudit závist Gabriele d'Annunzia: jsou psány ne lidmi ale polobohy.

Hle, na příklad, jak se vyjadřuje voják Renato Taga: «Vzpomeň si, že krev legionáru zvlazovala cyprise Říma. Reknes, že jsem blázen. Lec mé bláznovství je pramenem věčné blaženosti. Dali jsme Francovi tři čtvrtiny jeho území.»

Myslím, že Francovi se líbí cyprise, ale ohledně toho území může se polekat. Jestli Italové dali generálovi Francovi tři čtvrtiny jeho území, pak je jisté, že mu na konec zbyde bídná malickost: Baleárské ostrovy nebo Malaga.

Voják Constanzo Barteleca píše: «Dobijeme Madrid. Mussoliniho legionáři nebojí se niceho. Prorazíme na všech stranách jako vítr, protože jsme Italové.»

Kaprál Gino Simonini je ještě patetický: «Kapitán nám právě oznámil, že hosi generála Bergonzzoli — Elektrické brady — vkročili do Santanderu. Z našich srdcí vyrazil vykřik: At žije Itálie! z našich očí vytryskly slzy! Nebe je pokryté aviony: jsou rychlé jako sokoli, a letci stateční až do silenství. A co říci našim tankům? O kapitánu Ferrari, který jde o boje jako do tance, Ano, to jsou legionáři Říma!»

Generála Bergonzzoli poznáme z času Guadalajary. Pamatujeme se na něho. Vyjadřující se rečí Gino Simoniniho, rekli bychom, že beží rychleji než gazela.

Nestastný španělský lid umírá pro své právo na život. Historická města jsou nicena, starci a děti jsou vraždeni. Proč?

Kapitán Ferrari má zálibu v zabíjení lidí, je to pro něho «tanec».

Kaprál Franco Jinconi píše své «mamince»: «Milá maminko: Mam svaly z

ocele. Už se mluví o hrdinstvích našich letadel. Alcalá, maminko: Santander a vítězství.»

Venzo Zacon píše svému «papaitu»: «Zacal nám svátek, svátek zbraní, svátek fasismu. Nasimi bodáky popsalí jsme slavný list historie Španělska. Jiz slyset, jak kanony a kulomety pokračují ve své mši.»

Od legionáře Luigi Valli, z druhé divise «Cerných šípů», který se honosí kulturním dedictvím: «Na španělské půdě pokračujeme v díle hrdinů Západní Afriky. At žije duce!»

Enrico Masnata, kaprál téže divise podává krátkou zprávu o vstupu italských trupů do Santanderu: «Když jsme vstoupili do města, byl jsem téměř sileny radostí. Budova telegrafu byla zničena... Slavnostně jsme defilovali hlavními ulicemi. Santander připomíná rozkopaný příkop.»

Mrtvolý, smrad, zrceniny, pláč dětí... Co muze být krásnější pro římské sakaly čistě rasy?

Není nic zvláštního. vdyt Mario Bassi píše: Hrdlo se mi stáhlo, když jsme vcera poslouchali duceho rec. Jeho konečná slova o bolševismu byla doprovázena bouří potlesku. To ano, maminko, to je život... Takto hodno žít...!

NIKOLIV OBCANE JEDNE ZEME: ZURIVI SILENCI, KTERYM SE PODARILO UTECT.

Slyšte, matky španělské, jejichž synové byli zabiti Italy: silenec Mario Bossi je spokojen svým životem. Dokonce ujistuje, že přesně takto je hodno žít: vpadá do cizích zemí, plundruje a vražde. Spity rozkoší píše ze Santanderu své matce: «To ano, to je život.»

Pro ne válka není obětí: není statečným cinem; není ani bojem. Pro ne je to vymyšlením slabých; velkorysým banditstvím; trestní expedicí. Honosí se vítězstvím nad asturskými horníky s pomocí stovek letadel. A Gabriele Pacifici píše: «Tuto operaci jsme provedli po italsky, po fascisticky, nebo chces-li, použijí se v útoku všech našich mocných zbraní...»

Jeste mi zbyvá uvést jeden list: od kaprála Luciana Ducassi:

«Ovládá me posvátné silenství. Je to nezapomenutelně vzrusující divadlo, nechci aby se skončilo... Jsem plný nadšení pro naše kulomety «Breda». Pobíjíme je jako mouchy: jednoho po druhém...»

Pro ne není života bez vraždy. Válka je pro ne «tanec», nebo «divadlem vybicujícím rozkoš». Neustále opakuji dvě slova: «vášeň»-«silenství» a «zurivost»-«zbesilost». To nejsou občané jedné země, jsou to zuriví silenci, kterým se podarilo dostat se na svobodu.

Spisovatel V. Rozanov, člověk zlé vůle a zatemnělého vědomí, s pozorovací schopností, v roce 1909 napsal o italské armádě: «Italský důstojník je tvor který se vždy nudí nebo předstírá nudu. Vousy se spíčkami nahoru jako Vilem II.; hrst per za kloboukem, hezoun, nafoukanec, nezajímavý; chabé svaly, tvář zářící samolibostí, klidná nebo stupidní, pitomá. I když

stojí, zdá se že bezmocně klesne. I když je odpocinutý, zdá se, že si musí sednout nebo lehnout do postele...»

Vojáci jsou drobounci, hubení, vzdy mají na spech. Všeobecně vzato Italové jsou rychlí v pohybech: ale tento spech u vojáků hranici s komicností... Jestli jednu ruskou rotu možno pobít ale nikoliv rozprávit — všeobecně vzato, bez ohledu na podrobnosti — italská trupa činí dojem, že nikdy nezahyne úplně, protože dlouho předtím dá se náutek.»

Severoamerický spisovatel Hemingway, který za světové války bojoval v radách italské armády a viděl i vylicil útek Italů u Caporetta, byl se mnou v březnu tohoto roku na bitevním poli blízko Guadalajary. Videv boty, kupící se na silnici — Italové je zuli a zahazovali, protože jim překázeli v rychlém běhu v zabláceném terénu. Hemingway se usmál a pravil: «—Ano, ano, jsou to oni.»

BLOUZNENÍ SILENCU

«Jsme rozhodnutí zemřít, nejen v skalách Kastilie ale i v bazénách Ciny...» To připomíná blouznění silence. Lec to bylo uveřejněno italským časopisem.

Utíkali na Guadalajare a nyní je zřejmo, že jim neschází nic, než dobyt Mongolské republiky. Cím jsou zbabelejší, tím fanfaronsky pitomejší jsou ve svých cláncích, recech a názorech. Samozřejmě nikdy nepujdou do Asie. Není to víc, než blouznění silného novináře.

Ve Španělsku vypalují města, loupi a vraždí pouze s pomocí německých fašistů.

Santander byl obsazen Italy a na plátnech parížských biografií videt zoldnére generála Bergonzzoli, pochoduující ulicemi dobytého města. Oslavují vítězství. Desítky mohutných bombardovacích avionů, tanků, těžké delostřelectvo, kulomety — proti havírum...

JAK SANTANDER «SNASI» ITALY

O tom jak obyvatelstvo Santanderu snáší dobyvatele, možno soudit podle rozkazu generála Bergonzzoliho: «Vzhledem k mnohým útokům, jejichž obětmi jsou italští legionáři, zakazují — mimo v případech válečné nutnosti — vstup do obyvaných domů a rozmluvy s civilním obyvatelstvem. (Presevsechno, legionáři budou vcházet do domů. Jak je známo loupení je italským velitelstvím uznáváno za válečnou nutnost.)

Bandita Giovanni Ducassi si přeje, aby toto «vzrusující divadlo» nikdy se neskončilo. To nejsou sny, stejně jako není snem cesta do Ciny. Drív či později se «vzrusující divadlo» skončí, a kromě toho, jak se skončí neví ani «Elektrická brada» Bergonzzolova, ani sám «vsevedoucí» duce.

Itálie sama už jednou zkusila, co je to cizinecká okupace. V roce 185 povstali milánští hrdinové proti rakouským tyranům, za vykřiku «Ven s Nemci!».

Je blízky den, kdy se v celém Španělsku, obsazeném hitlerovskými lupci zvedne vykřik «Ven s Nemci!».

Je blízky den, kdy v celém Španělsku,

FRONTA A DOMOV

BOJUJE ZA NAS, ZA VSECKY

Z LISTU CSL. DOBROVOLNÍKŮ

PODEKOVÁNÍ

Vy vsichni, kteří jste tam daleko, doma, snad nikdy nepochopíte kolik radosti jste způsobili svým vánočním dárkem. Vy vsichni si teze představíte to nadšení, smející se tváře a často i slzy pohnuté v očích zarostlých chlapů v zákopech, u kulometu, del, v nemocnicích a vsude, vsude tam, kam zelená větvička přinesla atom krásy naší vlasti, pro kterou jsme nyní zde, aby byla ještě krásnější. Víme dávno, že jste s námi. Svým dárkem potvrzujete znovu, jak úzce jste s námi spjati a ze tech nekolik tisíc kilometru, které nás od vás dělají, nemuže ciniti žádnou překážku vaší solidaritě s námi. A my nikdy nebudeme moci vyjádřit v sechnu lásku k vám. Slovy nemužeme, ale historie nás postavila na nejčestnější místo — bránit demokracii a svobodu pracujících s puskou v ruce proti krvavému fašismu a my vám slibujeme, nikoliv, my se vám zavazujeme, že za vás krásný dárek se vám odvedeme darem, na který již tak dlouho a tak touzebně čekáte: Jednoho dne — a nebude to již dlouho — odevzdáme vám svobodné a volné Španělsko.

KVITUJEME

Na tiskový fond odvedli:

Csl. dobrovolníci Benicasim	300.—	peset
Masarykův batalion	485.—	»
Májková baterie	477.—	»
Dust.-polit. skola	136.80	»
por. Gruenbaum	100.—	»
kam. Holek	12.—	»
spolu		1,510.80 peset

KULOMETRY «BREDA»

(Dokončení 57. str.)

obsazenem římskými lupiči zazní vykřik «ven s Italy». A pak bude nutno utíkat o závod, a nikoliv do Číny, ale domu.

Uz velmi dlouhou dobu milujeme pracovitý, veselý, srdečný italský lid. Ani my neztotožňujeme fašism s Itálií, Mussoliniho s Garibaldim a «Černé kosile» s «rudými» (Garibaldiho vojáci svobody, «garibaldini», nosili rudé kosile, pozn. red.)

V roce 1864, národní hrdina italský, Giuseppe Garibaldi pronesl přípitek:

«Na mladé Rusko, které trpí a bojuje jako my — a zvítězí jako my —, na nový lid, který po svém osvobození a přemožení carského Ruska, bude povolán hrát velkou úlohu v osudech Evropy.»

Známe druhou Itálii, Itálii trpící a bojující. Známe hrdiny, deportované na Liparské ostrovy: ženy, které tajně konají sbírky pro madridské děti: delníky, kteří posílají do Španělska nevybuchující bomby a pýchu italského lidu — Garibaldiho brigádu —, která statečně bojuje za nezávislost a svobodu Španělska. Veríme, že tato národní Itálie, po svém vítězství nad Itálií fašistickou — bude povolána hrát důležitou úlohu v Evropě.

Co se týká záchvatu silénství, tato se léčí vodolébou. A co se týká kulometu «Breda», ty se umlčují kanony.

«...Největší překvapení nám připravili naši dobrovolníci svým překrásným hlubotiskovým listem SALUD. V říjnu 1937 vysel tento vzácný dokument, vyjímecny svou úrovní, svým obsahem a typografickou upravou. SALUD našich vojáků na španělských frontách je dílem československých chlapců a skvělých barcelonských typografů. Listem, jehož obsah i tisk se rodil mezi nepřátelskými nálety, za hrčení delostřeleckých baterií, uprostřed krátkého odpocinku mezi útoky. Stopy tohoto večného, tíživého vzruchu jsou patrné i v listě ale nikde neubraly nicoho na zivelnosti podání jednotlivých stránek. Ctete-li v tomto listě úvodní slova «Vše za vítězství španělské demokracie», přesvědčuje vás na 16 stranách SALUD, jak v tomto smyslu s deinnou vášností a odpovědností tento úkol plní ve Španělsku Čechoslováci... A celková úprava. Naši vydavatelé hlubotiskových listů by se měli pít po čísle «Saludu». Poznáji v něm list živý, moderní a odvážný. List, který bojuje po boku našich ve Španělsku, který bojuje i za nás za vsecky...»

HALO Noviny, 8. 12, 1937.

LEKAR

«Vážení, milí a drazí přátelé, dostal jsem před nedávnem Vás Salud, který vydávají naši českoslovenští legionáři demokracie a spravedlnosti v horícím Španělsku. Dekuju Vám upřímně a od srdce za tento historický dokument československé odvahy a hrdinnosti, která jako v jiných těžkých dobách chrání až do plného vítězství nejsvětější statky lidstva: právo a spravedlnost pro všechny, pokrok a demokracii. I nám, kteří nemužeme tak jako Vy být přímo na bojistích proti fašismu, ale kteří s obdivem sledujeme Vás hrdinný zápas po boku všech ostatních dobrovolců, jež přispěchali na pomoc ohroženým španělským bratrům, aby tak ukázali na mezinárodní nebezpečí hroící světové demokracii, je Vase práce a obětavost vzpruhou v těžkých dobách. A my opět chceme aspoň hmotně a morálně posilovat Vás velký boj tím, že ukazujeme všem, kdož jeste pochybuji o síle mezinárodního proletariátu, že konečné vítězství bude na strane naší i když to jeste dlouho potrvá a mnoho drahocenné krve smocí španělské území... Dnes se zároveň s dopisem Vám přihlašuji i se svoji ženou do Prahy k akci dárku krve, kterou organizuje Vybor pro demokratické Španělsko...»

MUDr. J. W. Brno»

«NARODNI OSVOBOZENI»

«...ti neznámí, kteří nekde na madridské nebo guadalajarské fronte listují v tech dnech v českých stránkách španělského listu, jiste krouti hlavou nad tím, jak vyhlíží rodný jazyk podivně, když je zbaven onoho kartáce cárek háčku a kroužku, který je tak charakteristický pro nás tisíteny text... Čtete si to jejich císlo, vzpomínáme nad ním jiné doby a jiného nebe, pod nímž byli naši lidé také daleko v cizí zemi, odkázáni na sebe. A práli bychom tem, kteří jsou ve válce dnes aby také jednou po letech doma v klidu ctili list svých vojenských let. A — aby z vojny, do které vložili, vysli neporazení.»

KDO LEPE, KDO VICE?

Zdravíme naseho nového kamaráda «SALUD». Chceme mu dopomoci, aby se stal silným a prubojným. Dáme mu sve zkušenosti a své mysenky, aby se stal zrcadlem naseho života, naseho boje. At mluví jménem nás všech, jak nadsene se zde bojuje za nový svet, zbavený fašistické nicemnosti. At rekne našim krajanum doma, jak zde bojujeme za zajmy svých národu, jak jim zde chceme poloziti základy statného života.

Dovedeme doceniti jeho sluzby, zvlást dnes, kdy fašisté uzivaji slov jen aby mohli lhát. Jejich snahy, ukázati boj fašismu v nepravdivém svetle, musí «SALUD» rozbít svým pravdivým a jasným slovem.

Sesli jsme se i na poli tiskového boje. Chápeme, jak zbrane se nám dostává do rukou a tak jako jsme se snazili na frontách být první, se stejnou snahou pristupujeme i k tomuto dílu jako jeden za spolupracovníku.

Kamarádi v ostatních jednotkách, vyzyvame Vás k soutezi v spolupráci na «SALUDU». Závodme: Kdo lépe, kdo více?

Salud!

Redakční skupina
Gottwaldovy baterie.

Drahy taticku.

Srdečný pozdrav a stálou vzpomínku Vám zasílám. Jak se mate a co deláte? Já se mám jeste dosti dobre, ale ujde to.

Maminka ted nedelá. Jenom. já. Taticku stale si myslím co asi ted deláte at je to v kterou chvíli. Tati, mockrát Vám dekuji za dopisy, které patrily mne. Vím za co bojujete a proto si to беру k srdci. Vase prání je mym rozkazem. Do cvicení chodím a budu choditi dále. Soudruh Zemla a vsichni ostatní Vás nechaji pozdravovat. Hrají divadlo s maminkou a paní Odehnalovou.

Taticku, musí to být brozné u Vás, ale vím, že kazdy z Vas rád polozi život za svornost lidu Taticku, budte silni a drzte se mysenkou znicit nepřítele. Vím, že je to tezké, ale zivotní cíl volá. Taticku, jenom dejte pozor a velky, at se Vám neco zlého neprihodí, at prijdete zdrav a silny v náruč mou a mamincinu.

Taticku, jsem hrda na Vás a budu za tu vasi cinost. Kdybych mohla jet za Vámi, sla bych, verte me to! Taticku, nezlobte se na mne, že jsem Vám nepsala!

Tím koncim, s našim heslem:

bud pripraven!

vzdy pripraven!

cest práci!! cest!

Velkou pusou Vám zasílá Vase dcera

GRETA

MÁJKOV DUCH ZIJE

Pomocť ludom, spolubojovníkom i keby vsetci diabli sa sprisahali proti nim — to bol Májkov vodci duch, ktorý vynikal z každého jeho podujatia. Májkovci, kano-nieri z baterie pomenovanej po ňom, ho azda nikdy nepoznali osobne, ale z tych niekoľko riadkov, ktoré tu vynímame z jedného ich listu, vidíme, že duch Jozka Májka zije v našich chlapcoch, v Májkovej baterii a vo vsetkých československých dobrovolníkoch vo Španielsku.

Po trimesicni nepretržite ucasti na fronte, nase mladá jednotka získala mnoho cenných zkušeností, zdokonalila se po stránce vojenské, kulturní i politické. Ac jsou v nasi baterii zastoupeny 4 národnosti, nevyskytl se ani jeden prípad nejakých národnostních trenic. Dukaz toho byl pri posledním bombardování baterie fašistickým delostřelectvem, které trvalo témer cely den. Jeden granát uhodil do pazení krytu, zasypal 3 kamarády. Okamzite, pres stále bombardování s nasazením vlastního života vrhli se ostatní kamarádi na pomoc. Rukama hrabali zemi a rikali: «Bud vás zachráníme, nebo zemreme s vámi». Ano, v tomto prípade i v celém boji poznávají se praví lidé, zdokonalují se, zocelují se pro další boj pracujících proti společnému nepříteli.

TI, JIMZ VALKA V KAZDEM PRIPADE SLOUZI...

Největší britská zbrojarská společnost konsorcií um Armstrong-Vickers vyplácí za minuly obchodní rok 10 % dividend, ziskových podílů vym akcionářum, — o 6 % víc než za predesly rok. Vickersova společnost priznává veřejně 100 % vzestup zisku — leč skutečnost je jiná. Nadmíru příznivá bilance dovolila společnosti skoupit své obligace v hodnotě 2 milionu liber, zároveň zvetsit sve rezervní fondy o 3 miliony l.st. na peknou sumu 4 milionu l.st. Základní kapital společnosti cini 4 miliony l.st. v akciích. podle prohlášení reditele společnosti obnási zisky za rok 1936 dvojnásobek akciového kapitálu. Vyplácí se dividendy ve výši milionu liber, vykupuji se obligance za 2 miliony, zvetsí se rezervy na 4 miliony; není pochyby, že tyto ksefty jdou a národy je platí tuze krvave.